Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...1921 оной ...брин 21-hээ гарана | № 106 (15729) | 1981 оной майн 8, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

МЕХАНИЗАТОР— БАЯН УРГАСЫН ЭЗЭН

Мүнөө үедэ хабарай тарилгын хүдэлмэри колхоз, совхозуудта түлэг дүндаа ябуулагдажа байна. Газарая агротехникын эрилтэ ёһоор элдүүрихэ, үрэһэө зохид хугасаанда, агрономой тогтооһон гүнзэгыдэ тариха, бургаг ургамалнуудые усадхаха гэхэ мэтэ хэмжээнүүдые сар соонь бэелүүлхэ, тарялан үтэгжүүлхэ зэргэ баян урга боломожонуудые хэрэглэхэ гэжэ баян урга абаха хэрэгтэ ехэ нүлөөтэй байдаг бүгэдэндэ мэдээжэ. Тэдэ бүхы хүдэлмэри механизаторнуудай даалгадаһан харюусалга ехэтэйгээр, эзэн ёһоор хандаһанhaa, эрхим шанартайгаар дүүргэгдэхэһээ саха дулдыданхай байна. Тиимэ болохолоороо баян урга(с)ын хуби механизатор бүхэнэй гарта байна бшуу.

Энэ жэлдэ олонхи ажахынуудай тарялан дээрэ хабарай хүдэлмэри ипатовска аргаар эхилдэгдэнэ. Хүсэтэ тракторнуудай бүридэлтэ отрядууд газар элдүүрихэ, хахалха хүдэлмэридэ табигданхай. Мүн ороохо тарялан, тэжээлэй ургамалнуудые тариха, бургаг усадхаха арга шанартайгаар ажаллажа сэхэ дүн ... эхилдэгдэ. Гадна хартаабха, кукуруза, овощ тариха тусхай звенонууд байгуулагдаа. Эдэ бүгэдын тадань юуб гэхэдэ, нэн түрүүн трактор, машинануудые ехэтэйгээр, hаадгүйгөөр ашаглагдаха болоно. ...хөөр, механизаторнууд нэгэ ажалһаа ажалда хэжэ ... дүршэхэ, тэрэнэй hайса ойлгожо абаад, эрхим ... байна гэжэ хэрэг аргатай байха ха юм.

Тарялангаа ехэ хэсэгтэйгээр хэрэглэхэ шададаг Улаан-Удын районой «Искра» колхозой механизаторнууд ... дүүргэдэ иланга хүсэ ... хэшээлтэйгээр ажаллана. Эдэнэр КПСС-эй XXVI съездын болоһон ... байн гэжэ хүргаар тэмдэглэхэ гэжэ шиидэб. Бүхы ... эрхим шанартайгаар, хурданаар ябуулна. ... ипатовско аргаар эмжэлжэ газар хахалха, хабарай ... хэхэ ажалай хоорондо забhар гаргадаггүй. ... элдүүрилхэ хүсэтэ тракторнуудай хоёр халаанда хүдэлнэ. Тарилгын нюһэн агрегатай гурбан звено үглөө ... үдэшэ орой болотор hаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ. ... үрэһэ зөөхэ, тракторнуудые тоһо, тулишөөр хангаха ... хайнаар табигданхай. ... Бригада ... арадай хиналтын, арадай депутатуудай постнууд ... механизаторнуудай хүдэлмэриин шанар ... сэгнэгдэнэ. Тарилгын hүүлээр хартаабхашадай, ургашадай, овощ ургуулагшадай гурба-гурбан звено ... хойноһоо харуулһаар орохо юм. Ороохо тарялан ... дээрэ hайнаар гаража тэхэ харагдаад, хабарай ... соцалис мүрысөөнэй дүн ... түрүүшүүд урмашуулагдана байна.

...Дүрүүрэй районой «Победа» колхоздо, Дзержинскиин ...нэжэтэ совхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар ябуулагдана. Эндэхи механизаторнууд бүхэндөө «Шанарай тэмдэг» олгохо гэжэ оролдоно. ...р хахалха, тарилга хэхэ даабарыа механизаторнууд ...н бүрн үлүүлэн дүүргэнэ.

...зүгөөр хабартаа тарялан дээрэ хэгдэдэг хүдэлмэри ...ны бүхэндэ эрхим шанартайгаар, эршэ түгэсөөр ябуу...дана гэхын аргагүй. Зарим газарта трактор, машина... муугаар заhабарилагдаhан дээрэhээ голодоhо ...за, халуун хүдэлмэриин үедэ заhабарилга хэжэ hаа...н барнимтануул үзэгдэнэ. Сэлэнгын районой «Эрдэм» ...оздо тракторнууд, илангаяа хүсэ ехэтэй «К-700» ...орнууд эбдэржэ, хүрьhэ элдүүрилхэ хүдэлмэридэ hаад ...рулагдажа, тарилга хэхэ зохид болзор алдагдаха ...ша хүрэжэ байна. Зэдын районой зарим ажахынууд... хабарай хүдэлмэриин эхин дээрэ хүрьhэ муугаар элдүү...э, хүсэд тааруулагдаагүй сеялкэнүүдээр тарилга хэхэ ...р дайраллаhан байна. Илангаяа «Октябрьский», «За...ный» совхозуудта иимэ дутагдалнууд тохёолдоо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ороохо ...ынай, хартаабха болон овощой, тэжээлэй ургамалнуу... баян ургаса абаха хэрэгтэ колхозуудай, совхозуудай ...низатор бүхэн хубитаяа оруулха уялгатай. Механи...нуудай хэhэн ажал гансал гектараар бэшэ, харин ур... хэмжээгээр лэ сэгнэгдэхэ гээшэ.

...эрhэн хүндэ хүшэр жэлнүүдэй дүнгөөр республикым... олон механизаторнууд гүрэн түрын дээдэ шагналда ...hэн байна. Яруунын совхозой механизатор Анна ...тична Васильева Паша Ангелинагай нэрэмжэтэ шан... Орден, медальнуудаар шагнагдаhан механизатор... тоодо Бэшүүрэй районой Хёлгын совхозой В. М. ...енов, Мухар-Шэбэрэй «Заганский» колхозой—С. Я. ...сеев, Хориин районой «Георгиевский» совхозой — Д. Бадмацыренов, Хурамхаанай районой Дэрээнэй ...озой — Д. Ц. Аранзаев, Улаан-Үдын районой Оронгой совхозой—С. П. Максаров, Сэлэнгын совхозой—Д. Б. ...ев болон бусад ороно.

...түрүү механизаторнуудhaa жэшээ абажа, партиин XXVI съездын шиидхэбэрине бэелүүлэн, энэ жэлдэ ... социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын, ...ургаса түйлахын тула тарялан дээрэхи хабарай бү... хүдэлмэрине хаhа саг соонь, эрхим шанартайгаар үн... гээшэ механизатор бүхэнэй арюун нангин хэрэг. Тиихэдээ дүршэл ехэтэй механизаторнууд залуушуул... ...halxa, тэдэнэрые hурган хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдо... Олохон ажахынуудта дүршэл шадабаритай механиза... ...залуу трактористые хажуудаа абажа, нэгэ трак... хүдэлнэ. Тиихэдээ тэдэнэр залуушуулые гансал техника жолоодохо, харууhалха хүдэлмэридэ hургана бэшэ, баян ургаса абаха онол аргануудтай танилсуулдаг hайхан заншалтай. Игэжэ хамтын хүсөөр лэ баян ... туйлагдаха байна.

...ханизаторнуудай эдэбхи хэшээлые улам балараажа, ...нэ бүтээсэ ехэтэйгээр, hаалгүйгөөр ажаллаха арга ... гээшэ колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, ...н партийна организацинуудай нангин үялга мүн. Социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдожо, хүдэлмэриин шанар элишэлэгдэжэ, оленой анхаралда харуулагдаха зэргэтэй. Полевой станууд болон вагончигууд ... хүдэлмэриин hүүлээр хүнүүдтэ зохидоор амарха, сүлөө ... хүхюунээр үнгэргэхэ арга олгохо, тарялан дээрэ тарьяашадые халуун эдеэгээр хангаха, тэдэнэрэй дунда ...ическэ, соёлой хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

МИНИСТРЭЙ АМАРШАЛГА

Тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллектив Хойто-Байгалда наймалахи жэлээ барилга хэнэ. Энэ хугасаа соо нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэhэн байха юм. Хэдэн зуугаад километртэ самсаал сабшагдаа, үhан замай пристаньнууд баригдаа, байрын гэр, саад, ясли, столово, магазинууд бодхоогдоо. Отрядай коллектив хэдэхэн жэлэй саана Хойто-Муяын хадануудай зүүн талаhaa тоннель, транспортно-дренажна штольни малтажа эхилээ бэлэй.

Хэзээдэшье гэдэдэггүй газар, гранит шулуун, хүрьhэнэй дундахи үhан проходчигуудай ажал хүдэлмэридэ хэды hаад хэдэг байгаа гээшэб? Заримдаа 35—40 градус халуун үhан сорьёлон гараха. Тоннель соо амилхын аргагүй, бүгшэм халуун болошохо. Проходчигууд үhанай гараhан hүбэ нүхэнүүдые яб байсахан таглажа, ажалаа үргэлжэлүүлдэг байна.

Тус отрядай коллектив арбалахи табан жэлэй даабари амжалтатайгаар бэелүүлээ hэн. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрhөө тон эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари 101,8 процент дүүргэлээ. СССР-эй Транспортна барилгын министерство, профсоюзай ЦК энэ туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэлэхи мүнгэн шантайгаар барюулба.

«Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаhантайтнай дашарамдуулан, халуунаар амаршалнаб. Партиин XXVI съездын хараалhан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха байhандатнай этигэн найданабди.

СССР-эй транспортна барилгын министр
И. Д. СОСНОВ.

Иимэ телеграмма тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллектив hаяшаг абаба. Үшөөл hайн үрэ дүн туйлажа, тэдэ байгша оной даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр шиидэбэд.

В. СКОРИНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

«Гусиноозерская» шахтын коллектив байгша оной эхинhээ социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, нүүрhэ ехээр малтажа, даабаряа холо үлүүлнэ. Шахтын үнинэй хүдэлмэришэд Г. А. Каленых, В. С. Можаров, Б. С. Бальжиев болон бусад түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябанхай. Бэшэшье хүдэлмэришэд хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

Байгша оной дүрбэн hарын туршада тус коллектив 138 мянган тонно нүүрhэ малтаха даабаряа 140 мянганда хүргөө hэн. Эдэнэр жэлэй түрүүшын хахадай даабари мүн лэ болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн мүрысөөндэ оролсоод, ажалайнгаа эршые шангадхана.

* * *

«Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилга дүүргэхэ» гэhэн шиидхэбэри партиин XXVI съезд баталhан абаа бэлэй. Энэ хараа зорилго бэелүүлэгдэхэшье байха. Гусиноозёрскын ГРЭС оронойнтоо промышленностьда электрын элшэ хүсэ үгэжэ үнинэй захаланхай. Хамта 10 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаhанаа тус коллектив hаяшаг баяр ёһолойн оршон байдалда тэмдэглэбэ. ГРЭС-эй хүдэлмэришэд, барилгашад байгша оной даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

И. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

12 ҮДЭРЭЙ ТУРШАДА

Эртын ороохото ургамалнуудые тарихынгаа урда тээ тарялан дээрээ шииг нойто барихын тула 1400 гектар борнойлhон, 300 гектарта культиваци хэhэн байна. Тэрэнэй хажуугаар 200 гектар паар хахалагдаа.

Май hарын эхеэр хагсуу хүйтэн hалхин үлеэжэ, саhатайгаар бороо орожо, хабарай тарилгын хүдэлмэри бага сага hаатуулаа. Тиигэбэшье hайн үдэрые хүлеэжэ байнгүй, энэ харюусалгатай хүдэлмэрее эршэтэйгээр ябуулжа байнабди. Мүнөө 500 гектар тарялан дээрэ шэнписэ тарлабди. Эртын ороохото ургамалнуудые 12—13 үдэрэй туршада hайн шанартайгаар тариха зорилго урдаа табинхайбди. Тарилгада 8 агрегат хүдэлнэ. Эндэ залуу механизаторнууд Чимитдоржо Будаев Сергей Чимитов хоёр нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Механизаторнуудай байха полевой стан эртэнhээ бэлэдээ hэмди. Тэндэ ажалай hүүлээр амарха аргатай. Улаан булан соомнай телевизор, радио, шатар, даам, газетэ, журналнууд бии. Эндэ уряа лозунгнууд, социалис уялга болон мүрысөөнэй дүримүүд үлгөөтэй. Тарьяашадаа үдэрэй дүрбэ дахин халуун эдеэгээр ханганабди.

Н. ЦЫРЕНДАШИЕВ.
Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

УЛААН ТУГААР ШАГНАГДАБА

Байгалай леспромхозой коллектив «Забайкаллес» нэгэдэлэй үнинэй, томохон коллективүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Леспромхозой хүдэлмэришэд оньhон техникэсэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, бага гаргашатайгаар модо бэлэдхэжэ, даабаряа хододоо үлүүлhэн лэ байдаг. Арбадахи табан жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэhэн тус коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үшөөл үндэр бүтээсэ туйлахаар зоригжонхой. Эндэ бригадна подряд амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ.

А. А. Либин, Э. Р. Доржиев, Н. Н. Сучков болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд шэнэ онол арга хэрэглэhэнэй ашаар hара бүриингөө даабари 115—120 процент дүүргэдэг болонхой. Жолоошон М. Т. Томсон автомашинаяа ашаг үрэтэйгөөр ашаглажа, ойhоо модо зөөхэ даабаряа хододоо үлүүлнэ.

Байгалай леспромхозой хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариhaa галуур 1600 кубометр эрхим шанартай модо бэлэдхэжэ, 46 мянган түхэригэй продукци худалдаа.

СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерство, профсоюзай ЦК энэ туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулба.

М. КАЛЕКИН.

ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Замбуулинай уласхоорондын экипажай гэшүүд Ж. Гуррагча, В. Джанибеков гэгшэдые Монголой ниислэл хотын хүн зон хүндэмүүшэ халуунаар угтажа байна. Одото замай аха дүүнэрые амаршалхаяа тугуудые, баглаа сэсэгүүдые бариhан олон мянган хүнүүд хотын түбэй гудамжануудай нэгэн болохо Эб найрамдалай үйлсэдэ гараба.

«Одото замаар дүүен лабшагшадта аллар соло!», «Монгол-совет эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!» — гэhэн транспарантнуудтайгаар Улаан-Баатар хотынхид замбуулинай баатарнуудые угтаба.

Космонавтнуудтай уулзалгада зорюулагдажа, ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй митинг болобо. Хамтын ниидэлгэ социалис ниитын байгуулалтын асари булюу байhые бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин элирхэйлэн харуулба гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, МНРП-гэй Улаан-Баатарай горкомой нэгэдэхи секретарь Б. Алтангэрэл митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлэбэ.

Энэ ушар монгол арадта политическэ ба ажалай үүсхэл эдэбхиин дундаршагүй булаг болоhон байна. МНР-тэ социализм байгуулгада, совет-монгол замбуулинай туршалгые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ аха дүү ёhоной туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө үгэ хэлэгшэ КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада, бүхы совет арадта, нүхэр Л. И. Брежневтэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэбэ.

В. Джанибековэй, Ж. Гуррагчагай хэлэhэн үгые суглаарагшад халуунаар угтаа.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх, парти ба правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд митингдэ хабаадаhан байна.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

...ойнай ажахынууд ...тарилгаяа улам эр... байна. СССР-эй ...ына статистическэ ...нин майн 4-нэй ба...дээнүүдэй ёhоор, 35 ...hоо дээшэ гектарта ... тарилга хэгдээ. ...эн долоон хоногой ...о 9 миллион гектар...гү, али урда недели... орходоо 3,6 миллион гектараар үлүү ех... дээрэ үндэр баян ...дэhэ hуури табиг...ралай, Казахстанай ...ар элдүүрилдэг областьнуудай, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй ажахынууд полинууд дээрээ ажаллажа захалба.

18,3 миллион гектарай талмай дээрэ ороohото, ороohото-бобово ургамалнууд тариглаа, 1,7 миллион гектарта — шэниисэ, 9,1 миллион гектарта—ешмээн, 187 мянган гектарта—барайгар, 998 мянган гектарай поли дээрэ ороohон болгогдохо кукуруза тариглаhан байна.

Ороohото-бобово болон техническэ ургамалнуудые тарижа үргэлжэлhөөр. Оронойн урдахи олонхи районуудта белогтой ургамалнуудые, тусхайлбал, соя, горох hуулгаха тарилгын талмай үргэдхэгдэнэ. 2,4 миллион гектарта—саахарай свекло, 3,1 миллион гектарта—хлопчатник, 2,1 миллион гектарта—наран сэсэг, 328 мянган гектарай поли дээрэ лен-долгунец hуулгагдаа.

Ажахынууд овощ, тэжээлэй корнеплодуудые, нэгэ болон олон жэлэй ногоо тарижа байнхай.

(ТАСС).

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1981 ОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БОЛОН СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ТҮСЭБҮҮДЫЕ ДҮҮРГЭХЭ ТАЛААР ХОРИИН ПОСЕЛКОВО, ХОНХОЛЫН СЕЛЬСКЭ, ШАНАГЫН СОМОНОЙ СОВЕДҮҮДЭЙ АЖАЛШАДАЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД ТУХАЙ

1981 оной экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэхэ талаар Хориин районой Хориин поселково Соведэй, Мухар-Шэбэрэй районой Шанагын сомоной Соведэй ажалшадай абаhан социалис уялгануудые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаhан Хориин районой Хориин поселково Соведэй, Мухар-Шэбэрэй районой Хонхолын сельскэ Соведэй, Бэшүүрэй районой Шанагын сомоной Соведэй ажалшадай үүсхэлые дэмжэхэ;

Арадай депутадуудай дээрэ дурсагдаhан Соведүүдэй ажалшадай үүсхэлые бүхы талаарнь дэмжэхыень КПСС-эй горкомууд болон райкомуудые, партийна эхин организацинуудые, арадай депутадуудай городской, районно, сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха.

(Хориин поселково, Хонхолын сельскэ, Шанагын сомоной Соведүүдэй ажалшадай социалис уялганууд энэ номерой гурбадахи хуудаhанда толилогдоно).

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта удаан саг соо хүдөлжэ, ажалай ветеранай нэрэ хүндэдэ хүртэhэн Х. М. Раковщик, Н. Г. Лобыцина гэгшэдые манай штатнабэшэ корреспондент Ф. Сорокиной фото дээрэ харанат. Наhанайнгаа амаралтада гарахаар болоhоншье hаа, эдэ эхэнэрнүүд ажаллаhан зандаа, үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ туйлажа, бусадта үльгэр жэшээ харуулан ажаллана.

БОГОНИ БОЛЗОРТО

Манай колхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэри үдэр бүри улам эршэтэйгээр ябуулагдажа байна. Мүнөө шииг нойто тогтоохын тула 600 гектарта борнойлго хэгдээ, 200 гектар газар тэгшэлэгдээ. Эртын паар болон газар элдүүрилгэдэ ажахымнай түрүү механизаторнууд В. Б. Ринчинов, Б. П. Зурлов, Ц. Б. Доржиев, Ж. Г. Эрдынеев гэгшэд К-700 түхэлэй тракторнуудаараа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Һүүлэй мэдээгээр колхоздомнай 360 гектар дээрэ эртын ороohото ургамалнууд тариглаад байна. Эндэ механизаторнууд Б-М. А. Бадмаев, В. З. Будаев, Ж. А. Дамбаев гэгшэд ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Д. БАТОРОВ,
Баргажанай районой Уланай колхозой ахамад агроном.

ДҮҮРЭН АРГА БОЛОМЖОТОЙ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой Цагаатын отделениин таряашад апрелиин 27-hoo шэниисэеэ тарижа эхилээ юм. Һүүлэй мэдээгээр 125 гектарта тарилга хэгдээ. Эндэ үрэhөө хэрээhэлүүлэн тариха арга үргэнөөр хэрэглэнэ. Мүн тарилгын шанарые шалгаха тусхай штаб байгуулагданхай.

Мүнөө 110 гектар тарялан дээрэ тэжээлдэ хэрэглэхэ холисо тариглаа. Эндэ ажахын дүршэлтэй тракторист, коммунист Жамьян Галсанов нүхэд соогоо түрүүлбэ. Тэрэнэй агрегат үдэртөө 20 гектарта тарилга хэнэ.

Тус ажахын механизаторнууд хабарай эртын тарилгые майн 10-да дүүргэхээр зоригжонхой. Тэдэнэр энэ хараалhан зорилгоёо дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой. Үбэлдөө трактор, машинаяа hайнаар заhабарилаа. Техническэ харууhа хэхэ тусгаар түхеэрэлгэтэй машинатай хүнүүд табигданхай. Полевой станаа саг соонь бэлдээ. Тэндэ таряашадые халуун эдеэгээр хангадаг юм.

М. ГАЛСАНОВ,
«Зэдын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР ҮНГЭРГЭХЭБДИ

«Сибирь» совхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг дүндаа ябуулагдажа байна. Һүүлэй мэдээгээр манай ажахын механизаторнууд 450 гектар борнойлжо, тарялангай шииг нойто баряа, 100 гектар паар хахалаа, 170 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа.

Байгша ондо бидэ 2300 гектарта ороohото ургамалнуудые тариха түсэбтэйбди. Тиимэhээ манай совхозой механизаторнууд энэ ажалаа богони болзорто, hайн шанартайгаар, агротехническэ заабари соонь үнгэргэхэ аргатай.

Энэ жэлэй апрелиин 27-hoo эртынгээ ороohото ургамалнуудые тарижа эхилээ hэмди.

М. СМОРОДНИКОВ,
Бэшүүрэй районой «Сибирь» совхозой ахамад агроном.

ТАРИЛГАЯА ТҮЛЭГ ЭХИЛБЭ

Саяан уулын хормойдо оршодог «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай тракторна бригадын түрүү механизатор С-Д. Д. Янцанов ажахы соогоо түрүүлэн 367 гектар газар дээрэ эртын борнойлго hайн шанартайгаар үнгэргэбэ. Тус бригадын механизаторнууд С. И. Пантелеев, С-Д. Д. Хантанов, С. И. Ханхаев, А. Б. Таряшинов, Н. Н. Окунев, В. В. Молонов, А. О. Ошоров гэгшэд мүн лэ даалгагдаhан ажалдаа үндэр дүнгүүдые туйлана. Тэдэнэр мүнөө 150 гектар тарялан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргажа эхилэнхэй.

Энэ отделениин таряан ажалайхид арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 512 гектарта шэниисэ, 335 гектарта обёос, 157 гектарта силосэй ургамалнуудые тариха юм. Дурсагдагша тракторна бригадые Буряадай АССР-эй габьяата механизатор, коммунист В. Н. Окунев хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр эртын ороohото ургамалнуудые арбан хоногой туршада тарижа дүүргэхэ уялга абанхай. Апрелиин 28-haa тарилгаяа эхилбэ. Тус бригадын коллектив энэ хараалhан зорилгоёо бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой. Нэгэдэхеэр, хүрьhэ элдүүрилхэ, тарилгада хабаадуулагдаха машина, техникэеэ саг соонь, hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргэнхэй. Хоёрдохеёр, механизаторнуудаа үбэлэй үедэ hургажа, мэргэжэлыень дээшэлүүлhэн байна.

Байгша ондо полевой станаа hайнаар бэлдээ. Тэндэнь уряа лозунгнууд, түсэбтэ даабаринууд, социалис уялганууд үлгэгдэнхэй. Эндэ хүдэлжэ байhан механизаторнуудые үдэрэй дүрбэ дахин халуун эдеэгээр хангана.

Б. БИРБАЕВ.
Түнхэнэй район.

ТАРЯАШАДАЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Манай совхозой механизаторнууд, таряан ажалайхид майн 3-haa хабарай тарилгын хүдэлмэрине хэжэ эхилбэ. Түрүүшын үдэр Доодо-Хорёогой тарялан дээрэ 140 гектар шэниисэ таряа. Эндэ 4 агрегат хүдэлгэглэнэ. Элэниие ажахын дүршэлтэй механизатор Виталий Никоноров хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй лаадаг коллектив халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн лэ энэ үдэр 16 гектарта олон жэлэй ногоон тариглаа.

Мүнөө шииг нойто тогтоохын тула 210 гектар борнойлогдоо, 817 гектар паар дээрэ культиваци хэгдээ. 3-дахи отделениин механизаторнууд 200 гектар паар хахалаад байна. Тарилгада бүхылөө 18 трактор хабаадуулагдана.

Газарай үрэжэл hайжаруулха хоёр hарын сонсоголдоhонhoo хойшо ажахымнай 44 луговод ехэхэн ажал ябуулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр 6820 тонно наг шэбхэ гаргагдаа, тэрэнэйнь 5302 тоннонь кукурузын полидо тараагдаа. 70 тонно минеральна үтэгжүүлгэ 281 гектар сабшаланда оруулагдаа. Энэнь гектар бүридэ дундазэргээр 2—3 центнер хүртэнэ бшуу. 2-дохи отделениин Зүүн-Бэеэдэ бүлүүр 2 станци тэр hүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Мүнөө бүхыдөө бүлүүр 6 станци, ДДН түхэлэй уhа сасадаг 4 түхеэрэлгэ ябуулагдана. Эдэнэй хүсөөр 1252 гектар газар уhалагдаад байна.

Тарялан болон нуга сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөлгэдэ 21 трактор хабаадуулагдана. Эндэ Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Цырендоржо Гармахановай хүтэлбэрилдэг эхэнэрнүүдэй тракторна бригада ажалаа үндэр дүнгүүдые туйлана.

Игэжэ үргэн дэлисэтэйгээр хүдэлжэ, энэ харюусалгатай ажалаа богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө совхозоймнай бүхы таряашад түхэ сүлөөгүй хүдэлжэ байна.

М. ХАНДАРХАЕВ.
Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой директор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Ц. Б. ЦЫБИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна органуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Буряадай обкомой секторые даагша **Цыбиков** Цырен Будаевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1981 оной апрелиин 30.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР В. С. ЦЫГАНКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Совет болон хуули сахилгын органуудта удаан саг соо hайнаар ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай транспортна прокурор **Цыганков** Василий Степановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной майн 6.

Партийна ажабайдал

ЭДЭБХИ, ҮҮСХЭЛ ЕХЭТЭЙ БАЙХААР...

«Партида абаха ба КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудые хүмүүжүүлхэ талаар Киргизэй партийна организацинуудай ябуулдаг худэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай болон КПСС-эй горкомой тогтоолнуудые бэелүүлхэ, манай партком, цеховой партийна организацинууд партиин зэргые олошоруулха, партиин гэшүүндэ кандидадуудые хүмүүжүүлхэ талаар горитой худэлмэри ябуулжа байдаг. Эдэ тогтоолнууд цеховой партийна организацинуудта шударгаар, тэдэнэй бэелүүлхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые партком до батлан абтанхай.

Манай партком бүхы цех болон тэдэнэй партийна организацинуудай секретарьнарай зублөө үнгэргэжэ, тэндэ залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудал саг үргэлжэ хараалжа байдаг. Жэшээлхэдэ, энэ асуудалаар барилга-заһабарилгын, транспортна, нооһо угаалгын болон бэшэшье цехүүдэй худэлмэри зүбшэгдэһэн, наринаар шэнжэлэгдэһэн байна.

Мүнөө комбинадаймнай партийна организацида 336 коммунист тоологдоно. Эдэнэй 24-ниинь КПСС-эй гэшүүндэ кандидадууд. Үйлэдбэриин гол участогууд дээрэ ажаллажа байдаг коммунистнуудай дунда эхэ хүбилалтанууд болоо. Бригаднуудай 32 процентнь, мастернуудай 36 процентнь коммунистнууд. Тиихэдэ дээдэ болон дунда һургуулитай партиин гэшүүдэй тоо олошороо.

Тэрэшэлэн цеховой партийна организацинуудай нилээд хүбилээ. Мүнөө ниимэ 12 организаци, партийна 8 бүлэг байгуулагданхай. Тэдэнние толгойлдог 12 секретарьнарай 11-ниинь дээдэ, дунда һургуулитай. Олонхинь хэдэн жэлэй туршада худэлнэ.

1979—1980 онуудта партида 56 хүн абтаһан байна. Партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан хүнүүдэй диилэнхи олонхинь комбинадаймнай гол мэргэжэлэй ажалшад — нооһо илгадаг цех болон бусад цехүүдэй ажалшад. Тиихэдэ тэдэнэй 30 хүниинь комсомолһоо абтаа.

Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар ехэ худэлмэри ябуулдаг һайн партийна организацие нэрлэбэл, нооһо илгадаг цех болоно. Эндэ секретаряар Н. Н. Каратуева һунгагданхай. Жэшээнь, арбадахи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар 12 хүн абтаһан байгаа һаа, харин һүүлэй хоёр жэлэй туршада 17 хүн абтаа. Тэдэнэй олонхинь залуушуул, ажалай түрүүшүүл болоно. Эндэ партида хүнүүдые шэлэн абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан хүнүүдэй политическэ мэдэсэ, тэдэнние бүхы талаһаань шалгаха хэрэгтэ комбинадай партком ехэ анхарал хандуулна. Энэ талаар парткомдо, цеховой партийна организацинуудта дүй дүршэлтэй коммунистнууд партида орожо байгшадые даажа абаад, тэдэнтэй тусхай худэлмэри ябуулжа, бодото хэрэг дээрэ тэдэнние шалгадаг байха юм. Үнинэй коммунистнууд З. Г. Толстихина, Е. А. Савельева, Б. Е. Овчинник, Л. С. Баландина гэгшэд залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар эдэбхитэй худэлмэри ябуулдаг.

Манай партком болон партийна эхин организацинууд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудай, залуу коммунистнуудай ажал болон нийтын худэлмэридэ бэеэ харуулхын тула ехэ оролдолго гаргана. Тэдэнэй уряа үүсхэл, шэнэ юумые дурадхаха гэхэ мэтые али болохоор дэмжэхые оролдоно. Коммунист бүхэн партийна даабаритай. Нийтын ехэ худэлмэри ябуулдаг. Тэдэнэй олонхинь комсомолой комитедэй, бюрогой, цеховой комитедэй болон «Комсомолой прожекторэй» гэшүүд. Зариманиинь городской болон районно Соведүүдэй депутадууд. Тэдэ булта партийна даабаряа харюусалга ехэтэйгээр дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Гадна партийна бэшэ зоной дунда хүмүүжүүлгын худэлмэри үргэнөөр ябуулдаг гэээшэ. Мүнөө тэдэнэр КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэ юумэ хэжэ байна. Юрэдөөл, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, залуу коммунистнуудаймнай диилэнхи олониинь ажалай түрүүшүүл, нийтын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд.

Залуу коммунистнууднай коллектив соогоо мүрысөөнэй ошо бадаруулжа, элдэб һонирхолтой үүсхэл гаргана. Жэшээлхэдэ, коммунист Н. Г. Овчинникова нооһо ээрэхэ халаанайнгаа даабари хододоо 111 процент дүүргэнэ. Тиихэдээ эрхим шанартайгаар ажалладаг. Тэрэ гансахан үнгэрһэн жэлдэ түсэбһөө гадуур 81,32 килограмм утаһа гаргаа юм.

Залуу нэхэгшэ горсоведэй депутат Ольга Горюнова суг худэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй хүн болонхой. Тэрэ эндэхи техническэ училищи дүүргээ юм. Табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, зургаа мянган метр бүд түсэбһөө үлүү гаргаһан байна. Тиихэдэ нооһо илгадаг цехэй 18 бригада арбадахи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Тэдэнэй дунда коммунистнууд С. Я. Козулина, Б. Э. Аюшеева, З. П. Аносова, Н. В. Седунова болон залуу коммунистнууд А. М. Шишкина, Г. А. Серкова гэгшэдэй бригаданууд һайшаама амжалтануудые түйлаа.

Залуу коммунист А. Димовэй комсомол-залуушуулай бригада «XI табан жэлдэ — комсомолой үүсхэл» болон «Үйлэдбэриин эрхим аша үрэ түйлаһан комсомол-залуушуулай бригада» гэһэн уряануудые гаргаад, габшагай шангаар ажаллажа байна.

Партком, цеховой партийна организацинууд залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ онол арга саг үргэлжэ наринжуулан һайжаруулхые оролдоно. Тиихэдэ тэдэнние партийна организацин ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадуулхые хүсэнэ. Залуу коммунистнууд дүй дүршэлтэй коммунистнуудтай хамта партийна суглаа яажа үнгэргэхые һурадаг. Суглаан дээрэ харагдаха асуудалнуудые бэлдэлсэнэ. Коммунист бүхэндэ партийна даабари үгтэжэ, тэрэнэй дүүргэлтэ хинан шалгагдана. Гадна залуу коммунистнууд хэһэн ажал тухайгаа парткомой заседани дээрэ тоосодог заншалтай.

Тэрэшэлэн партком залуу коммунистнуудай һуралсалда саг үргэлжын анхарал хандуулна. Тэдэнэр политическэ һуралсалай кружогуудта ябажа, нийтын-политическэ мэдэсэеэ дээшэлүүлнэ. Тэдэнэр булта партиин райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн залуу коммунистнуудай һургуулида ябадаг байна. Гэхэтэй хамта тэдэнэймнай олониинь институт болон техникумүүдтэ һурадаг.

Иигэжэ залуу коммунистнуудтай ябуулдаг худэлмэримнай бүхы комбинадаймнай түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бидэнэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Эдэнэй дүүргэлтэ бидэ, коммунистнуудһаа гол түлэб дулдыдаха байһаниинь элитэ.

В. АГАЛОВА,
Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь.

Буряад оронойнгоо суута хонишодые дурдахадаа, эгээн лэ эрхимүүдэй дунда Хориин совхозой хонишон Карп Манхаевич Тангановые заатагүй нэрлэдэгбди. Ленинэй, Октябриин Революциин, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудта болон олон тоото медальнуудта хүртэһэн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат К. М. Танганов өөрынгөө хани нүхэр Нэржэд Ширапжалсановнатай хори гаран жэл хонишоноор ажаллажа ябанхай.

АЖАЛША БҮЛЭ

Хориин совхозой түб—Хүлэй үртөөһөө зүүн хойшоо арбаад модоной зайда Заха гэжэ нютагта Тангановтанай отара үбэлжэдэг юм. 1979 оной февралиин эхеэр СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн партиин обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевтой, Хэжэнгын районой, «50 лет Октября» совхозой хонишон Р. Н. Рампиловатай энэ отарын хонишодтой бодоһон уулзалга һанаандам ходо ороодхидог.

Тэдэ үдэрнүүдтэ хүйтэн нилээдгүй шангаржа, мал ажалда хэсүү саг тудаад байгаа. Захын отарада дүтэлхэдэмнай холоһоо мүлһэн дайда зэнхыжэ харагдаа һэн. Малшадай гэрэй хажууда машинаһаа буухадамнай, мүлһэнэй дундуур уһанай нарин урасхал шолшогонон, эндэ-тэндэ уурал һабажа байба. Үглөөнһөө хорёо соогуураа ажалаа хэжэ ябаһан хонишод хүндэтэ айлшадаа угтан абажа, яаралгүйхэнээр үбэлжэлгын ябажа байһан тухай, адууһа мал, ажахы тухай зэрьен тойрон харуулжа байгаад хөөрэхэ юм. Үбэлэй наранай бултайжа байха үедэ хотон сооһоо гаргагдаһан эхэ хонидые харахадаа, айлшад сэдьхэлээ ханаһан янзатай, үни удаан анииргүй хонин һүрэг шэртэжэ зогсоһоной удаа тэдэнэй нэгэниинь «Оо, эдэтнай яагаа эшээндээ орохоо ябаһан баабгайнууд шэнги томонууд гээшэб!» гэжэ энеэбхилэн дуугарба. Отарыншье ээзэд эдэ үгэнүүдыень тодожо абан, олон үгэ хэлэнгүй: «Иигээд лэ байналди даа, мигэһээр хурьгад гаража эхилхэнь, түсэб уялгануудшье ехэ, үбһэ тэжээлээр ехэ дуталдахагүй бэзэбди» гэжэ намдууханаар харюусаба.

Тэрэ гэһээршье нүхэр Тангановтай яһала оло дахин уулзагдаһан лэ байха. Хонин ажахыда район соогоо эрхим дүнгүүдые түйлажа, чемпион болоһон тухай үнэмшэлгэ болон алтан үзэгүүдээр аржыса бэшээтэй улаан торгон найман лентэ-хадаг гэртэнь үлгөөтэй байдаг, бусадшье гэршэ баримта боломоор зүйлнүүдые дурдаадшье яалай.

Үнгэрэгшэ январь һарада областной партийна конференциин делегат байһан Карп Манхаевич республикын ажалай бусад түрүүшүүлтэй хамта Москвада ВДНХ-да ошожо, Звёздный хотодо үндэр амжалтануудайнгаа түлөө дэлхэйн түрүүшын космонавт Ю. А. Гагаринай дүрэ зурагтай вымпелдэ хүртэжэ, энгэртээ алтаран яларма тэмдэгтэй боложо бусаа һэн.

Хэрбээ ахалагша хонишон Карп Манхаевичтай суглаан хуралдаанууд дээрэ уулзажа, баяр һониноо мэдэлсэдэг, заншалтай болоһоншье һаа, эдэ бүхы амжалтануудыень тэрэниие асардаг хүшэр хүндэ худэлмэриинь, тэнсүү адлихаар хубаалдадаг тэрэнэй нүхэр Нэржэд Ширапжалсановнатай уулзажа хөөрэлдэхэ ушартай болоһондоо ехээтэ баясабаб.

* * *

Гүлмэр залуу наһандаа Долгор эхээ дахажа, Нэржэд хонишон болоһон намтартай. Тэрэ гэһээр гушаад жэл үнгэрөө. Табяад онуудта сэрэгэй албанһаа ерээд, «Улаан Одон» колхоздо жолоошоноор ажаллажа байһан Карп Тангановтай гэр бүлэ болоно, хонин ажалда сугтаа худэлжэ эхилһэн гэхэ. Тэрэ сагһаа хойшо сугтаа үхибүүдээ үргэжэ, нийтын мал үдхэжэ, ажабайдалай харгыгаар эбтэй жэгдээр алхална.

—Олон жэлдэ машинын жолоо эрьюулээд, түмэр түдэгэ носожо ябаһан хүнэй кэдэн зуугаад хони үдэр бүри дахажа ябадаг болоходонь, түрүүшээр нюдэндэньшье эреэлжэдэг байжа болоо. Тиигэбэ ябашье, жолоошон мэргэжэлээ ахалагша хонишон болоһо нэлгэлэниинь ехэшье алдуу болоогүй гэжэ һанагшаб, — гэжэ Нэржэд хөөрэнэ.

Өөр тухайгаа хөөрыт гэжэ гуйхада, энэ юрын лэ буряад эхэнэр нүхэр тухайгаа, ажал тухайгаа дурдахадань арсахын аргагүй һэн. Юундэб гэхэдэ, Нэржэд Улаан-Үдэ ерээд байбашье, бүхы сэдьхэл бодолоороо тэндэ гэр бүлэтэйгөө, хоёр хүбүүдээрээ, хүршэ отарануудайнгаа хонишодоор нэгэшье саг зуура таһарнагүй хэбэртэй. — Абамнай зан абаряар түб намхан, түбһэн юумэ һонирхоһон, ходо һонирхолтой юумэ дуулаһан, мэдэһэн байха. Үүрэй сайжа байхада, хонидоо бэлшээридэ гаргахын урда сайгаа уужа һуухадаа, уласхоорондын байдал, сагай уларил, республикын һонин шагнаха, үдэшэлэн малаа хотондонь оруулаад, сүлөө сагай байбал, колхозой түбһөө эрэһэн газетэ, журналнуудые уншаха. Хонишод тухай статья гү, али туһатай заабаринуудай байбал, заатагүй «кэнээниие харалши, бэшэ хонишод юу хэнэб» гээд амяарнь табиха. Хонин ажахын талаар республикын эрдэмтэд Р. П. Пилданов, К. Д. Миронов, И. И. Соколов гэгшэдэй зууршалга, Зэдын, Сэлэнгын, Баргажанай болон бусад районуудай түрүү хонишодой дүй дүршэл тухай ехэл һонирхон уншадаг гээшэбди. Һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдын районой Данзан Бандаев, Түнхэнэй районой Гатыб Шойбонов гэгшэд мүн лэ үндэр амжалтануудые түйлана. Илангаяа һаяхан Социалис Ажалай Герой болоһон Д. Б. Сундуевай дүнгүүдые ехэтэ һонирходог гээшэбди. Республикын газетэнүүд соо тэрэнэй дүршэл тухай хэлэгдэһэн статьянуудые уншахадаа оролдосотой, бэрхэ, ажалдаа шунан ороһон хүнүүд гэжэ ойлгоо һэмди. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан Зинаида Цыремпиловнагай хонидоо үрэжүүлдэг дүршэлэйнь нюусада атаархамаар, холын хойто Баргажан нютагта зуун хонин бүриһөө 140—150 хурьга абажа түлжүүлхэ, эхэ хонин бүриһөө дунда зэргынь 7 килограмм нооһо хайшалха гээшэ хэсүүшэг даа. Хэлэхэдэшье бэлэн бэшэ, хэхэнь бүришье гайтай. Теэд ажал худэлмэридөө бүхы шадалаа, дүй дүршэлөө, һаналаа табижа ажаллаһанай дүн энэл ха юм даа. Һаяхан «Буряад үнэндэ» партиин XXVI съездын делегат, Социалис Ажалай Герой О. Э. Сангадиевагай бэшэһэн статья уншажа, тон зүб гэжэ энэ һанамжануудта бидэшье гараа табихаар сэдьхэлдээ дүтэ бодоо һэмди. Хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар худэлмэри үргэлжэлүүлхэ, тэжээлыень элбэгээр бэлэдхэхэ, нооһо хайшалалгые тон эмхитэйгээр эрхилхэ, бүхэли жэлдээ ургуулһан нооһоёо бүрин дүүрэнээр, тон һайнаар хиргаха, шанарынь зүбөөр тодорхойлжо тушааха гэхэ мэтэ асуудалнууд тон зүб табигдана. Бэрхэшье, эбтэйшье хонишод гээшэ ха. Нэгэ колхозһоо табан герой гараха гээшэ хомор бэзэ, — гэжэ Нэржэд Ширапжалсановна хөөрэнэ.

...Хонин ажалда бии байгаа түйлалтанууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай хөөрэлдөөмнай барагдаха бэшэ, Нэржэд Ширапжалсановна Хэжэнгын районой хонишодой суглаанда ошоһоноо, тэндэхи суута хонишод Ц. Б. Цыденова, Р. Н. Рампилова болон бусадай дүршэлые һайн мэдэхэ байһанаа хөөрэнэ. Тангановтан район соогоо хонишодой дунда Галина Дубшановна Доржиевагай отарын, совхоздо мүн хори гаран жэл соо хонишоноор ажалладаг Худагта Аймпилович Цырендоржиевай отарын худэлмэришэдтэй мүрысэдэг.

— Цырендоржиевтан бэрхэ хонишод, жэл бүри зууһаа 105—110 хурьга абадаг, сэхынь хэлэхэдэ ана-мана «тэмсэдэг коллективүүд гэшэбди», — гэжэ хонишон эхэнэр тэмдэглэнэ.

Шэнэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхилһэн тухай Нэржэд Ширапжалсановнатай хөөрэлдөөмнай үргэлжэлбэ.

— Үнгэрэгшэ намар эртэ саһан орожо, малда үбһэ тэжээл урданайхиһаа ехээр үгтэхэ баатай болоогдоо һэн. Хониднай мүнөө (отарадамнай бүхыдөө 556 эхэ хонид) долоодохёо хурьгалба. Һүүлэй жэлнүүдтэ зуун хонин бүриһөө дунда зэргээр 125 хурьга абаабди, энэмнай арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб болон уялгануудаа дүрбэн жэл соо дүүргэхэ арга олгоо ха юм. Үнгэрэгшэ зун хонин бүриһөө 4 килограмм нооһон абтаа. Мүнөө зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 125 хурьган абтаад байна, урда жэлнүүдэйхиһээ муугаар худэлхэнь аягүй юм бэшэ гү... Оролдохол болоогдоно.

— Харууһалжа байһан отарадаа тэжээл өөһэдөө бэлдэдэг гээшэ гүт?

— Хухархайшье һогообори бэлдээгүй, хүнэй гар хараад, хэзээ хорёо соомнай һүри сомоонууд бии болохоб гэжэ хүлеэжэ байха аалши. Үбэлжөөнэйнгөө газар талмайда бүхэли үбэлдөө тошо халяажа, шэбхээ тараажа, нилээд ехэ үбһэ абадаг болонхойбди. Нёдондо 800 гаран центнер үбһэ сабшажа оруулаа һэмди. Гадна нарһанай шэлбүүһэ үбэлэй хүйтэндэ хонин ехэл дуратайгаар эдидэг, зундаа шефүүдтэйгээ хамта бэлдэһэн хүһанай набша хурьгадтаа үгэдэгбди. Таряа талханай хомор жэлнүүдтэ намартаа бэлшээриеэ тон бодомжотойгоор ашаглахые оролдодог гээшэбди, тиимэһээл хонидоо үрэжүүлгэдэ һайн үрэ дүн түйлагдана ха юм. Энэ үбэлдөө хонидоо бүлеэдүүлһэн уһаар дутамаггүй уһалха түхеэрэлгэмнай һайн худэлөө. Юу хэлэхэб, жэлһээ жэлдэ ажал худэлмэридэмнай зохид һайн хубилалтанууд болоно, партийна съездын шиидхэбэринүүдые уншахадаа ямаршье ехэ зорилгонууд табигдана гээшэб, тэдэниие бэелүүлхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, бүхы арга нөөсэнүүдээ ашаглаха болоогдоно бшуу.

— Хурьгадаа эхэһээнь ямар һара соо һалгаахабта?

— Хурьгадые оройтуулангүй эхэһээнь таһалхада, алишье талаараа һайн. Хурьгад эртэһээ тэжээл шэмхэлжэ һураад, ногоондо гарахадаа түргэнөөр ехэ болодог. 23—25 килограмм шэгнүүртэй хурьгадые июнь һарада таһалаад, эрэ эмыень илгажа, шахахыень намартаа шахаад, мяханда тушааха гэһэн заабари зүб гэжэ хэлсэгшэбди. Хурьгаяа хүхүүлхээ болиһон эхэ хонид түргэн хүшэлжэ, һайн үрэжүүлэгдэдэг гэжэ хэлэнэ һэн бэзэб. Нооһониинышье түргэн ургадаг.

—Нэржэд Ширапжалсановна, түрүү хонишодой отаранууддта эхэ хонид ехэ олоор эхирлэдэг гэжэ мэдээжэ. Ямар ушарһаа тиинэ гээшэб? Эхир хурьгадые түлжүүлхэ, харууһалханинь олон бэрхэшээлтэй юм бэзэ?

— Отарадамнай дунда зэргээр 120—140 эхэ хонид эхирлэдэг. Һайн хүшэ тамиртайгаар үбэлжэлгэдэ ороһон эхэ хонид эхиршье хурьгадаа садхаажа ядадаггүй. Эхир хурьгад заатагүй бэеэр һула, ехээр гарзалдаг гэһэн һанамжа зүбтэй гэжэ һанагшагүйб. Тон наринаар харууһалха хэрэгтэй гэжэ хэндэшье ойлгосотой...

Хори гаран жэл соо сугтаа ажаллажа, олоһон дүршэл баялигаа сэбэр һайхан сэдьхэлтэй хонишодой бүлэ хүршэнэртөө халан үгэхэ, энэ шухала һалбарида шэнэ бэрхэшүүлые хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдодог. Манай ороной ажалшадай дунда дэлгэрһэн һурган хүмүүжүүлгэ Тангановтанда ехэтэ һайшаагдаһан байгаа.

—Манай отарада дүтэхэнэ һубай хонидой хоёр отара үбэлжэдэг. Аха дүүнэр Вячеслав Михайлович болон Яков Михайлович Хиртухеевүүд гурбан жэлэй саана гэр бүлөөрөө ерэжэ, түлгэнүүдые дахажа, хонишод болоһон юм. Залуухан хоёр айлай хэяа хадхама гэхээр ерэжэ түбхинэхэдэнь, өөһэдөө яажа эхилһэнээ ухаандаа оруулжа, яһалашье ехээр баясажа, мэдэхэ шадаха юумээ хубаалдахал гэжэ оролдоол гүбди даа. Тэдэмнай ехэл эбтэй зэтэйнүүд, оролдосотой шадамарханууд байжа, бидэ мүнөө бүришье даа сэдьхэлээ баясажа байдагбди. Һаяхан коммунист болоһон Вячеслав Хиртухеевэй отарынхид жэл бүри хонидоо толгой тоондонь ондо оруулжа, хонин бүхэнһөө 4,5—5 килограмм нооһо абадаг юм, оролдосотой ажал олондо хододоо мэдээжэ болодог. Вячеславай комсомолой Центральна Комитедэй үндэр тэмдэгтэ хүртэһэниинь бидэнэй бултанаймнай баяр болоо һэн. Богонихон хугасаа соо залуу хонишодой дунда нэгэдэхи һуури эзэлхэ гээшэ бэлэн лэ хэрэг бэшэ ааб даа. Яков дүүнь ахаһаа дутахагүй оролдосотой. Карп Манхаевич бидэ хоёр эдэ залуушулда эхэ хонидой отара даалгахаар болоо гэжэ совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ дуулгаа һэмди, — гэжэ Нэржэд Ширапжалсановна хөөрэнэ. — Манайшье хүбүүд Алексей Артём хоёрнай бидэндэ туһалалсадаг. Алексей хүбүүмнай үлбэршэг бэетэйшье һаа, бидэнтэйгээ хонидоо адуулхадаа мэргэжэлэй нюуса яһалашье үзэһэн ааб даа. Артем урзанда жэл арбадахи класс дүүргэһэн, нэгэ жэл бидэнтэйгээ ажаллаад, нёдондо Буряадай хүдөө ажахын институтда студент болоходоо, зоотехник мэргэжэл шэлэжэ абаа, һургуулияа дүүргээд лэ мүн байгша табан жэлэй түгэсхэлэй үеэр мал ажалай мэргэжэлтэ боложо, бусахань гээшэ бэзэ, — гэжэ хүбүүн тухайгаа эхэнь этигэл найдабари түгэс хөөрэнэ. — Хабартаа хурьгадай абтаха үеэр отарануудта туһалалсахаяа сакманщигууд ерэдэг, Улаан-Үдэһөөшье, дүршэлшьегүй һаа, яһала туһа хүргэхэ эрмэлзэлтэй хүбүүд, басагад ерэдэг. Тэдэнээ баһа аха дүүгээ шэнгеэр угтажа, заажа, харуулжа үгэхые оролдохош. Һүүлэй хоёр жэлдэ Сельхозтехникын Хориин отделениин механизатор Ринчин Садуев ерэжэ туһалаа, бэрхэ механизатор гэжэ район соогоо мэдээжэ юм, теэд сакманщигай ажалда ямаршье хонишонһоо дутуугүй оролсохо. Одоо бэрхэ, шадамар хүн хаанашье мүрөө алдахагүй гэһэн зүб ха юм даа, — гэжэ Нэржэд Ширапжалсановна сугтаа ажалладаг, дүтэ таниха хүнүүд тухайгаа хөөрэнэ.

* * *

...Гушаад онуудта Хори тосхондо һургуулиин хоёр дабхар байшан барилгада хабаадаһан, мүн эндэ Үдэ мүрэн дээгүүр үргэн ута хүүргэ табилсаһан уран гарта модошо дархан гэжэ суутай болоһон «Улаан Одон» колхозой гэшүүн Ширапжалсанов Жэгжэд-Долгор хоёр хүбүүдээ тэбэреэд, одхон Нэржэд басагаяа гар дээрээ абажа, «басагаяа гамнажа, ажалша малша болгооройт, дайгаа дараад бусана бэзэбди» гэжэ гэртэхинэйнгээ сэдьхэлдэ найдалай гэрэл бадаруулаад, 1941 ондо Баруун фронт мордоһон юм. Теэд Нэржэдэй эсэгэ дайнһаа бусаагүй. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө агууехэ тэмсэлдэ унаһан баатар хүбүүдэй дунда хэтэ мүнхэдэ нэрэеэ бэшүүлһэн сэрэгшын басаган Карп Манхаевич нүхэртэйгөө табан жэлһээ табан жэлдэ эхэ эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлжэ ябана ха юм. Юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдэй ударник болоһон, «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо» гэһэн, ВДНХ-гай мүнгэн, бронзо медальнуудаар шагнагдаһан тухай үнэмшэлгэнүүд дотор Нэржэдэй эсэгын нэрэ нэрлүүлхэл ёһоороо нэрлүүлээ.

Р. БАИРОВ.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин тусхай таһаг ариг сэбэрые, поезднуудай ямаршье һаадгүй ябаха байдалые хинан шалгажа байдаг уялгатай юм. Эндэхи тусхай бригада һарадаа хоёр дахин даалгагдаһан участогайнгаа харгы замые шалгажа, хэмжэжэ үзэдэг. Эндэ удаан саг соо хэмжэгшээр худэлжэ байһан Юрий Васильевич Галимбиевский (зураг дээрэ) даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг, дүй дүршэлөөр баян болоһон мэргэжэлтэн болоно.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУЛТАНАЙ ОРОЛДОЛГООР

Хориин леспромхозой Зүүн-Хуурайн пунктын коллектив партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн хараа зорилготойгоор модо бэлэдхэнэ. Эдэнэр байгша оной дүрбэн һарын даабариһаа гадуур 1.000 кубометр модо бэлэдхээ. Н. Е. Юркин, А. В. Смирнов болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд һарадаа 130 — 140 кубометр модо бэлэдхэжэ, даабаряа үлүүлнэ.

Зүүн-Хуурайн пунктын коллектив байгша оной даабариһаа гадуур 1500 кубометр модо бэлэдхэхээр уялга абаһан юм. Энэ зорилгоео бэелүүлхэ байхабди.

В. БУЯНОВ,
Зүүн-Хуурайн лесопунктын начальник.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШӨӨЛ

ҮРЭҺЭЕЭ ҺАЙНААР ХОРДОХО

Ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай, огородой эдеэнэй баян ургаса абахын тула сэбэр, хордогдоһон һайн үрэһэн хэрэгтэй гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Хэрбээ үрэһэеэ һайнаар бэлдээгүй һаа, шэнэ ургаса элдэб үбшэ хабшанда дайрагдадаг байна. Шэниисын хоолосто хатуу гулумняа, ешмээндэ шулуун гулумняа, обёосой гулумняа бии болодог гээшэ. Мүн ороохото ургамалнуудай үндэһэндэ, орооһоной зародыш соо үбшэн толордог байха юм. Эдэ үбшэндэ анхарангүй байжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, энэнь ургасада нилээд хоро хүргэдэг байна бшуу.

Үрэһэ хүрэнгые химическэ зүйлнүүдээр хордохо гээшэ ургамалнуудые элдэб үбшэнһөө һэргылхэ гол шухала эрилтэ мүн. Хордогдоһон үрэһэн, тэрээнһээ гараһан нялха эшэнүүл элдэб бури үбшэндэ баригдажа муудахагүй байна.

Энээнһээ гадна үрэһые урид хордохоло, тэрэнэй ургаха хүсэниинь дээшэлдэг гэжэ шэнжэлэгдэнхэй. Тиимэһээ үрэһэ хүрэнгые хордохо гээшэ агротехническэ эрхэ бэшэ бэелүүлэгдэхэ хэмжээ, үрэһые тарилгада бэлэдхэхэ һүүлшын шата гэжэ тоологдоно.

Үнгэрһэн жэлдэ 134,6 мянган тонно үрэһэн хордогдоһон байбал, тэрэнэй 94,6 процентнь, саг соогоо, тарилгын эхилхэһээ холо урид хэгдэһэн юм. Энэнь өөрынгөө һайн талые харуулаа, үбшэндэ нэрбэгдэһэн тарилга бага болоо.

Мүнөө үедэ ороохо таряанай үрэһэ хордохо хүсэ ехэтэй шэнэ зүйлнүүд бии болонхой. Шэниисын, хара таряанай тонно бүридэ 1,5—2 килограмм гаргашалдаг пентатиурам, шэниисын тонно бүхэндэ 2 килограмм оруулдаг гексатиурам хоронууд ойро тойронхи байгаалида хоро хүргэдэггүй байна. Шэниисын, ешмээнэй тонно бүридэ 2,5 килограмм хэрэглэгдэдэг витавакс хоро үрэһэнэй зародыш соо орожо, тэндэ бии байгаа үбшэниие һалгаадаг хүсэтэй юм. Илангаяа шэниисын, ешмээнэй манай эндэ эгээн муухай үбшэн гэжэ тоологдодог үнэһэн гулумняатай тэмсэхэдэ тэрэ угаа туһатай. Мүнөө үедэ энэ витавакс хоро багаар гаргагдана, гол түлэб элитнэ үрэһэ үйлэдбэрилдэг ажахынуудта үгтэдэг байха юм.

Гранозан хоро шэниисын, хара таряанай, обёосой, үрэһэнэй тонно бүридэ 1—1.5 килограмм, ешмээнэй тонно бүхэндэ 1.5—2 килограмм хэрэглэжэ, саг соонь хордоходо һайн.

Огородой эдеэнэй үрэһэ мүн лэ хордохо хэрэгтэй гээшэ. Тиихэдээ ниимэ хэдэн гурим баримталха шухала. Помидорой үрэһэ тарихынгаа урда тээ марганцовкын 1 процентнэ холисо соо 30 минута байлгаад, удаань уһаар угаажархидаг. Энэ үрэһэеэ хатааһанай һүүлээр ТМТД дустаар (1 килограмм үрэһэндэ 6 грамм) хордодог. Тэрэшэлэн вируснэ үбшэнтэй тэмсэхын тула үрэһэеэ соляна кислотагай 20 процентнэ холисо соо 30 минута хээд, хожомынь тэрэнээ уһаар угаагаад, хатааха гуримтай. Уһанда дэбтээһэн үгэрсын үрэһые тарихынгаа урда тээ ТМТД дустаар (1 килограмм үрэһэндэ 4 грамм), гү, али фентиур хороор хордодог.

Морхообой үрэһые түрүүн 52 градус халуун уһанда 10 минута соо хэжэ дулаасуулаад, удаань хүйтэн уһанда хүргэхэдэ һайн. Тиигээд 80 процентнэ ТМТД дустаар (1 килограмм үрэһэндэ 8 грамм) хордожорхидог.

Багашаг хэмжээнэй үрэһые хордохын тула бүтүү амһарта (баанха гү, али нягта дүтөөр оёһон мэшээг) хэрэглэдэг. Баанха гү, али мэшээгэй хахадсаа үрэһэеэ хээд, дээрэнь хэмжүүрээрнь хоро нэмэдэг. Жэгдээр хордогдохынь тула 5 минутын туршада тэрэнээ һэжэрдэг. Ехэ хэмжээнэй үрэһые тусгаар машина соо хордодог юм.

Хартаабхын үрэһэ элдэб үбшэнһөө һэргылхын тула тарихынгаа урда тээ тэрэниие 80 процентнэ ТМТД дустын 3—3,5 процентнэ суспензээр хордоходо зохид. Үрэһэнэй хартаабха абаха тарилга хэхэдээ энэниие заабол хэрэглэхэ шухала.

Үрэһэ хүрэнгые ртутна болон химическэ бусад хорбор хордоходоо аюулгүйе сахиха гуримые наринаар баримталха хэрэгтэй. Энэ худэлмэри хэхэ хүниие табихын урда тээ медицинскэ шалгалта гараха, аюулгүйе сахиха гуримтай һайса танилсуулха, хороһоо бэеэ хамгаалха хэрэгсэлнүүдээр тэдэниие хангаха ушартай. Энэ худэлмэридэ санитарно-гигиеническэ зохид байдал хангахын тула үрэһэ хүрэнгые норгожо хордохо худэлмэри заабол агрономой хүтэлбэри доро ябуулагдаха зэргэтэй.

К. ХАЛБАЕВ,
ургамалые хамгаалха станциин начальник

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЬАА

СССР-эй ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИИН НЭГЭДЭЛНҮҮДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Худалдаа наймаа, нийтын эдеэ хоол, хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абалгые, арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ, хүн зониие хангалгын шанарые дээшэлүүлхэ талаар арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэдээ түйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Именохоев Андрей Абогоевичые — Буряадай потребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Будаев Цыренжап Чаксоновичые — эд хэрэглэгшэдэй Захааминай районно бүлгэмэй автомобилиин жолоошон.

Карбаинова Алла Ивановнае — эд хэрэглэгшэдэй Загарайн районно бүлгэмэй столовын тогоошон.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Соболев Александр Александровичые — эд хэрэглэгшэдэй Кабанскын районно бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Дудакова Галина Тимофеевнае — Доодо-Хориин худэлмэришэдэй кооперативай столовын тогоошон, Зэдын район.

Казазаев Леонид Изотовичые — Буряадай потребсоюзай барилгын управлениин шэрдэгшэ.

Конечных Георгий Даниловичые — Бэшүүрэй райпотребсоюзай автомагазинай наймаалагша.

Ламатханова Мария Бадмаевнае — эд хэрэглэгшэдэй Баргажанай районно бүлгэмэй магазинай ахалагша наймаалагша.

Редикальцева Валентина Романовнае — эд хэрэглэгшэдэй, Тарбагатайн районно бүлгэмэй магазинай ахалагша наймаалагша, Улаан-Үдын район.

Ринчинов Василий Лыктыповичые — эд хэрэглэгшэдэй Эгэтын бүлгэмэй автомагазинай наймаалагша, Яруунын район.

Сыренов Доржо Даржаевичые — Түнхэнэй райпотребсоюзай Заготконторын бэлэдхэлшэн.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Дроздовский Геннадий Яковлевичые — Буряадай потребсоюзай автобазын автомобилиин жолоошон.

Трубачеева Анна Ивановнае — Буряадай потребсоюзай Прибайкалиин коопзверопромхозой ан үсхабэрилэгшэ.

Филатова Любовь Филимоновнае — Мухар-Шэбэрэй райпотребсоюзай хилээмэнэй комбинадай хилээмэ баригша.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЯАР

Горюнова Таисия Васильевнае — Буряадай потребсоюзай таһагай начальник.

Грудинина Елизавета Васильевнае — эд хэрэглэгшэдэй Байкальска районно бүлгэмэй магазинай ахалагша наймаалагша, Кабанскын район.

Коломина Лидия Фёдоровнае — Сэлэнгын райпотребсоюзай магазинай ахалагша наймаалагша.

Перова Галина Дмитриевнае — эд хэрэглэгшэдэй Хурамхаанай районно бүлгэмэй универмагай ахалагша наймаалагша.

Потехина Клара Петровнае — эд хэрэглэгшэдэй Хяагтын районно бүлгэмэй магазинай ахалагша наймаалагша.

Толмачева Надежда Тархановнае — эд хэрэглэгшэдэй Прибайкалиин районно бүлгэмэй универмагай наймаалагша.

Цивилев Юрий Степановичые — Буряадай потребсоюзай заһабарилга-хабсаргын комбинадай слесарь.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЯАР

Александрова Надежда Саввичнае — Буряадай потребсоюзай Улаан-Үдын горкоопторгын магазинай ахалагша наймаалагша.

Кравцова Аграфена Михайловнае — Буряадай потребсоюзай худалдаа наймаанай универсальна баазын кладовщик.

Машанова Клавдия Леонидовнае — эд хэрэглэгшэдэй Советскэ районно бүлгэмэй ахалагша товаровед.

Моргачева Анна Анастасиевнае — эд хэрэглэгшэдэй Баргажанай районно бүлгэмэй пекарниин хилээмэ баригша.

Филатова Галина Фроловнае — эд хэрэглэгшэдэй Баунтын районно бүлгэмэй столовын тогоошон.

Халтанова Тамара Николаевнае — эд хэрэглэгшэдэй Хориин районно бүлгэмэй магазинай ахалагша наймаалагша.

Шойжитова Бальжима Гармаевнае — эд хэрэглэгшэдэй Хэжэнгын районно бүлгэмэй универмагай ахалагша наймаалагша.

Шопхонова Валентина Филипповнае — Зэдын райпотребсоюзай Заготконторын товаровед.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль.
1981 оной апрелиин 13.

СВЁКЛОШОДО[...] АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

КИЕВ. Украиный [...]шод худэлмэриин час[...] ниие үндэр ургаса [...] түлөө хэрэглэнэ. [...] миллион гектар тар[...] дээрэ тарилга хэжэ [...] гээ. Энэнь техническэ [...] хала ургамалай тар[...] талмайн хахадһаа үлүү [...] болоно.

Тусхай шэглэлтэй бр[...] нууд болон звеноу[...] коллективүүд ажалаа [...] товайхидай жэшээгээр [...] хидхэнэ. Винницкэ, [...] ска, Черновицка [...] нуудай олохон [...] тарилгын худэлмэреэ [...] хөө. Тусгаар эмхидхэс[...] штабууд худэлмэриин [...] нарай хойноһоо хинажа [...] даг. Тэдэнэй бүридал[...] босоруулгын предпри[...] дай түлөөлэгшэд ор[...] данхай юм.

Мүнөө жэл саахарай [...] ло индустриальна арга[...] рижа ургуулха талмай [...] хаанагүй үргэдхэгдэхэ [...]

Хүсэ ехэтэй техник[...] дам хүрэхэ минеральна [...] жүүлгэ, буртаг үбш[...] хорхой шумуулһаа [...] лые хамгаалха эр[...] свеклошодто үгтэнхэй [...] рилсан ажаллаха тух[...] хынуудта хэлсээ ба[...] эрдэмтэдэй заабари[...] технологическа карты[...] худэлмэри хэгдэнэ. [...] жэл гүрэндөө 50,5 [...] онһоо бага бэшэ тонно [...] ло худалдахые, таряа[...] гектар бүриһөө 30,8 [...] нер сагаан саахар [...] таряашад хараалан[...]

(ТАСС)

1981 ОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БОЛОН СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ТҮСЭБ ДҮҮРГЭХЭ ТАЛААР

ХОРИИН РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХОРИИН ПОСЕЛКОВО СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжо... арадай депутадуудай Хо... поселково Соведэй ажал... арбан нэгэдэхи табан жэ... даабаринуудые амжалта... дүүргэхын, үлүүлэн ... түлөө дэлгэрһэн ... союзна социалис мүры... оролсоод, арбан нэгэ... табан жэлэй түрүүшын ... дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба.

Промышленна предприяти... коллективүүд 2.258 ... түхэриг хэмжээнэй ... продукци худалдаха жэлэйн түсэбые 1981 оной декабриин 29 болотор дүүргээд, ... дүүрэтэр 100 мянган ... рэй продукци даабари... гадуур үйлэдбэрилэн гар... Промышленностьда ажа... бүтээсые дээшэлүүлгээр ... хэмжээнһээ 3 про... үлүүлхэ.

...рилгын организацинуудай ... коллективүүд жэлэй дүүрэтэр ... зал, комбайн заһа... депо, 50 хүнэй баг... хамтын хоёр байра, ... байратай 17 гэр, ... байратай нэгэ гэр — хам... байрын 3220 дүр... метр талмайтай гэр... ашаглалгада оруулха. 27 байратай нэгэ, 8 бай... гурбан гэр, «Наран» кинотеатр, «Подснеж...» гэжэ кафе, хүн зоной ... хэрэглэмжэ хан... гэр, гастроном, хүүгэ... дахи саад болон бусад объектнүүдые дулаасуулгын түбэй системэтэй холбохобди.

Түс бүридөө 36, 27 байратай хоёр гэр, 90 хүүгэдэй һууритай комбинат, хилээмэнэй комбинат барижа эхилхэбди. «Үндэр соёл культуратай» тосхон, предприяти, эмхи зургаан, «эрхим үйлсэ», «депутадай эрхим округ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө социалис мүрысөө хүн зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди.

Поселково Соведэйнгээ харьяата газар дээрэхи һуурин тосхонуудые бол6осон түхэлтэй болгохо талаар хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэбди. Соёлой ба амаралтын парк түхеэржэ дүүргэхэбди. Набшаһата 3100 модо һуулгахабди, 700 погонно метр палисадник баригдаха.

Поселково Соведэй газар дээрэ Анаагай совхозой отделени оршодог. Совхозой отделениин коллектив 300 центнер һү жэлэй түсэбһөө гадуур, тэрэнэйнгээ 85 процентые нэгэдэхи сортоор гүрэндэ тушааха, 100 эхэ хонин бүриһөө 88 хурьга бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, 2.100 мянган үндэгэ, тахяагай 120 мянган дальбараа хүн зондо худалдаха гэһэн уялга абаа. Агротехническэ богони болзор соо, шанар һайнтайгаар хабарай тарилгын хүдэлмэри дүүргэхэбди. Гектар бүриһөө 11 центнерһээ бага бэшэ ороохо тариа, 75 центнер силосэ ургаса, 15 центнер үбһэ, 25 центнер олон жэлэй ногоо, 140 центнер огородой эдеэ хуряахабди.

Предприятинууд болон организацинуудай хамһабариин ажахынуудые, мүн үмсын бууланудай дэргэдэхи участогуудые саашадань хүгжөөхэбди.

Хүн зоной, илангаяа малшад болон механизаторнуудай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга, худалдаа наймаанай, медицинскэ талаар хангалга һайжаруулагдаха. Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха талаар хүдэлмэри үргэдхэхэ, захилнуудые һайн шанартайгаар дүүргэдэг болохобди. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгаар тосхонойнгоо хүн бүридэ 19,8 түхэригэй хүдэлмэри хэдэг болохобди. Худалдаа наймаанай талаар хангалгын шанарые дээшэлүүлжэ, эд бараа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй эд бараа худалдахабди.

Һургуулинуудай, хүүгэдэй эмхи зургаануудай материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абахабди, һуралсалай шэнэ жэлдэ саг болзортонь бэлдэхэбди. Һурагшадай мэргэжэлээ шэлэн олохо, тэдэнние хүдөө нютагуудта үлөөхэ талаар хүдэлмэреэ һайжаруулхабди. Набшаһата тэжээл бэлдэхэ ба хүдөө ажахын бусад хүдэлмэри хэхэдэнь совхозой отделенидэ туһаламжа хүргэгдэхэ. Предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай, организацинууд болон эмхи зургаануудай, тэрэшэлэн пенсионернүүдэй, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, һургуулиин һурагшадай хүсөөр 700 тонно үбһэн, 550 тонно набшаһата тэжээл, 130 тонно нарһанай мүшэр бэлэдхэгдэхэ.

Дунда һургуулинуудай һурагшад 5.000 толгой хонидой нооһо хайшалха, 15 гектар талмайда хартаабха ургуулхабди гэһэн уялга абаба. Хүн бүхэн барилга дээрэ гү, али һуурин тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ажалда 3 үдэр хүдэлхэ юм.

Ажалшадые коммунис һоор хүмүүжүүлхэ, олоннитын ажалай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ талаар зорилгонууд КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор тодорхойлогдонхой. Энэ хадаа үзэл сурталай, соёлой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин удха шанарые һайжаруулха, түхэл маягыень хубилгаха талаар, соёлой байшангууд, клубууд, библиотекэнүүд болон улаан булангуудта бэелүүлэгдэдэг хэмжээ ябуулгануудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абахые поселково Соведэй гүйсэдкомые уялгана. Нийтын жэшээтэ гурим байгуулхын, ажаһуудалай үндэр соёл культура тогтоохын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди.

Поселково Соведэй бүхы ажахын болон соёлой ажабайдалда Соведэй депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай бүлэгүүд болон постнуудай үүргые дээшэлүүлхэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ, сельскэ болон поселково Соведүүдэй дунда дэлгэрһэн Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадахыетнай республикынгаа сельскэ болон поселково Соведүүдые бидэнэр уряална6ди.

Социалис уялганууд ажалша коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, поселково Соведэй сесси дээрэ баталагдаа

1981 ОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БОЛОН СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ТҮСЭБ ДҮҮРГЭХЭ ТАЛААР

...ХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОНОЙ ХОНХОЛЫН СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...холын сельскэ Соведэй ...шад, КПСС-эй XXVI съез... шиидхэбэринүүдые бэе..., социально-экономиче... хүгжэлтэдөө бага бэшэ ам... ...дые туйлаһан байна. ... ажахын продукци гү... худалдалга арбадахи ... жэлэй туршада ургаа гэ... ... худалдалга — 105 ..., нооһон —113 про... Колхозой гол фондынууд ... процентээр, тэрэ тоо... хүдөө ажахын шэглэлээр ... процентээр ургаа. Ажал... ажана байдал болон ... хэмжээн жэлһээ жэл... ...шална. Үнгэрһэн 5 жэ... ...шада капитальна хүдэл... һомологдоһон 3745,4 ... түхэриг мүнгэн, тэрэ ... социально-соёлой ба... 817,6 мянган түхэриг ... ашаглагдаа. Худалдаа ... түб, хоёр-хоёр бай... 22 гэр, ууралаар дулаа... ...дадаг, уһаар хангагда... ...ман байратай нэгэ гэр, ...дэй саад, 40 автома... гараж, минеральна үтэг... склад, силосэй тран..., гал түймэр сараха ...лгын депо, мал шахал... ...май болон бусад ба... ...нууд ашаглалгада оруу...н байна.

... колхозой гэшүүд ма... ... үбэлжэлгые амжалта... ... түгэсхэжэ байна. Мя... гүрэндэ худалдаха квар... түсэб дүүргэгдээ.

...ай хурьһэ элдүүрилдэг ... саг дарыдаа бэлдэг... Сабшалан болон та... ...ай газар дээрэ 6000 ...нег шэбхэ зөөгдөө. Саб... уһалха хүдэлмэри үр... ...өөр.

...эй XXVI съездын түүхэ... ...дхэбэринүүдээр зориг... бидэнэр, Хонхолын ... Соведэй ажалшад, ар... ...дэхи табан жэлэй даа... ...дые амжалтатайгаар ... түлөө, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, 1981 ондо дүүргэхэ иимэ социалис уялгануудые абанабди:

агротехническэ богони болзор соо хабарай тарилгын хүдэлмэрые һайн шанартайгаар үнгэргэхэбди. 5350 гектар талмай дээрэ нэгэдэхи, хоёрдохи классуудай хүрэнгөөр тарилга хэхэбди, 2335 гектарта тэжээлэй ургамалнуудые, 250 гектарта хартаабха тарихабди. 80 мянган центнер ороохо хуряахабди. Ингэжэ гүрэндэ ороохо худалдаха түсэб дүүргэгдэхэ, өөрыгөө ороохо тарягаар, малай тэжээлээр, хүрэнгөөр хангаха арга олдохо байна;

бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээ саг болзортонь бэлдэхэбди. 2600 тонно үбһэ, 3000 тонно һолоомо, 2200 тонно сенаж, 7900 тонно силос, 650 тонно ногооной витаминтай гурил бэлдэхэбди.;

хүдөө ажахын гол продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ба худалдаха түсэбөө 1981 оной декабриин 25 болотор дүүргэхэбди. 8000 центнер һү үйлэдбэрилхэ, 6000 центнер худалдаха, мяха —түс түстаа 7000 ба 6000 центнер, нооһо — 450 центнер худалдаха ёһотойбди. Һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаахабди, хонин бүриһөө 3 килограмм 550 грамм нооһо хайшалхабди. Гүрэндэ тушаагдаха үхэрэй шэгнүүр дунда зэргээр 400 килограмм, хонидой шэгнүүр 40 килограммда хүргэхэбди. 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга, 100 үнеэн бүриһөө 85 тугал түлжүүлхэбди. Гүрэндэ худалдаха һүнэй 80 процентые нэгэдэхи сортоор, тушаагдаха эбэртэ малай 70 процент мяхые дээдэ сортоор тушаахабди;

социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула эршэтэ ажал, эрдэм мэдээсэ, шадабари хэрэгтэй гэжэ бидэнэр мэдэрнэбди. Ажалай амжалта хүнүүдһээ дулдыдаха. Ушар иимэһээ хүн тухай анхарал оролдолго, ажабайдалай, ажалай ажаһуудал ба амаралтын эрхэ байдал саг үргэлжэ һайжаруулха, ажалша хүн бүхэнэй али бүхы талаараа хүгжэхэ арга олгохо гээшэ социально-экономическа хүгжэлтын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын гол нүхэсэлнүүдэй нэгэн болохо байна;

бидэнэртэ мүнөө хүдэлмэришэд олоороо дуталдана. Дунда һургуули, Совет Армиин зэргэдэ алба хэжэ дүүргэһэн залуушуул үлэнэ. 2—3 жэлэй туршада Совет Армиһаа ерэһэн 35 хүбүүд түрэл колхоздоо ажаллахаяа үлөө. Тэдэнэй 13-ниинь гэрлэжэ, гэр байранууд тэдээндэ үгтөө;

энэ жэлдэ нилээд ехэ барилга хэхэ ёһотойбди. Түргэнөөр, шанар һайнтайгаар, хямда сэнтэйгээр барилга хэхэ хэрэгтэй. Манай колхозой барилгашадай бригада 60 хүнһөө бүридэдэг. Пилорама, столярна мастерской бии. Түс бригада энэ жэлдэ 585,5 мянган түхэриг капитальна барилгада гаргашалха ёһотой. Тэрэ тоодо социально-соёлой, ажаһуудалай барилгада 315,5 мянган түхэриг, үйлэдбэриин барилгада 270 мянган түхэриг гаргашалагдаха. 18 байратай болбосон түхэлтэй гэр, хоёр байратай 4 гэр, үмсын 5 гэр гэхэ гү, али бүхыдөө байрын 1660 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаха. 2,5 кубометр утатай водопровод татахабди. 75 мянган түхэриг тосхон һууринаа болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ гаргашалагдаха, гурбан километр ута харгы, гурбан мянган погонно метр палисаднигууд заһабарилагдаха, набшаһата 5 мянган модон һуулгагдаха. Тосхондоо сэсэрлиг эмхидхэхэбди. Радио, телефон тодхохо хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ. Табан жэлэй эсэстэ телефоной 350 номер, 671 радиоточко табигдаад байха;

байгша ондо 2 мянган тонно багтаамжатай склад, уһа бүлэдэг хоёр башни, 2 мянган тонно хэмжээнэй силосэй траншей, 200 толгой үнеэдэй байра, 40 трактор ба комбайнуудай гараж, үрэмдэлгын скважина гэхэ мэтэ бодхоогдохо байна;

эдэ бүхы зүйлэй барилга хэхын тула өөһэдынгөө хүсөөр 2500 кубометр барилгын модо, 500 кубометр барилгын шулуу, 1500 кубометр элһэ бэлдэхэбди. Барилгашадай соёлой болон ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулхабди. Нийтын эдеэ хоол тэдээндэ бэлдэхэбди, хүн зон барилгада, тосхоноо болбосон түхэлтэй болголгодо хабаадаха. Хүн бүхэн барилга дээрэ хоёр үдэр ажаллаха уялга абаа;

худалдаа наймаанай, соёлой, элүүрые хамгаалгын, арадай гэгээрэлэй, эмхи зургаануудай хүдэлмэрине һайжаруулхабди. Октябриин 1 болотор эдэ эмхи зургаануудые үбэлэй үедэ хүдэлхөөр бэлэн болгохобди. Сельпогой коллектив эд бараа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 15000 түхэригэй эд бараа наймаалха уялга абаба. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэбые 1981 оной декабриин 25 болотор дүүргэхэ юм;

хүдөө ажахын халуун хаһануудта малшад, таряашад болон барилгашадые комплекснoор хангалга эмхидхэхэбди. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые олон түмэндэ ойлгуулха талаар нийтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлэн, клубууд болон улаан булангуудай хүдэлмэриин хэмжээ үргэдхэхэбди. Агитколлективүүдэй, политинформаторнуудай, «Знание» бүлгэмэй, уран һайханай коллективүүдэй хүдэлмэрине эдэбхижүүлхэбди;

тосхон һууринайнгаа үндэр соёл-болбосоролой түлөө тэмсэл эмхидхэе, «эрхим гэр», «эрхим үйлсэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөе хурдадхахабди. Арадай һайн дуранай дружинын, нүхэдэй сүүдэй, эхэнэрнүүдэй соведэй болон нийтын бусад эмхинүүдэй хүдэлмэрине эдэбхижүүлхэбди;

арбан нэгэдэхи табан жэлэй нэгэдэхи жэлдэ ажахын ба соёлой зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ бүхы хүн зониие элсүүлхэ талаар депутадуудай хүдэлмэрине нарижуулха, депутадуудай комиссинуудай, бүлэгүүд болон постнуудай үүргые дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди.

Социалис уялганууд ажалша коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, сельскэ Соведэй сесси дээрэ баталагдаа.

...1 ОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БОЛОН СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ТҮСЭБ ДҮҮРГЭХЭ ТАЛААР

...ЭШҮҮРЭЙ РАЙОНОЙ ШАНАГЫН СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...й ажахые бата най..., хурдан түргэнөөр ...нэй, научно-техниче... ...жэлтые хурдадхаһанай, ...ые шууд түргэнөөр ... замда гаргаһанай, бү... ...лэй нөөсэнүүдые һай... ...рэглэһэнэй, хүдэлмэ... шанарые һайжаруулһа... ...һөөр совет хүнүүдэй ... ...лалай саашанхи ургал... ...аха гээшэ арбан нэ... табан жэлэй гол зорил... ... Тиимэ һайхан ха... ...рилгонууд манай ажал... үрмашуулан баясуул... КПСС-эй XXVI съездын ...бэринүүдээр зоригжо... ... сомоной Соведэй ..., ажалша бүхы кол... ... шэнэ арга болом..., дотоодын нөөсэ... оложо, урид абаһан ... уялгануудаа дахяад ... хаража үзэһэн байна.

... нэгэдэхи табан жэ... ...бэринуудые амжалта... дүүргэхын, үлүүлэн ... түлөө Бүхэсоюзна ... мүрысөөндэ орол... ...ынай сомоной Соведэй ... иимэ дээшэлүүлэг... уялгануудые абаба:

...нуудай совхозой хү..., алба хаагшад бо... ...женерно-техническэ хү... ...эгшэд хабарай тарил... хүдэлмэрие агротех... ... богони болзор соо ... Трактор болон хү... ...ын техникэ хабарай ... хүдэлмэридэ саг ... бэлдэгдээ, таряа... ...н бултадаа тарил... ...рта хүргэгдөө. Байг... ...о таряалан дээрэ 9 мянган тонно наг шэбхэ, 270 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха, 947 гектар нуга сабшалангаа гурба дахин уһалжа, сабшалангаа, фермэнүүдэй дэргэдэхи участогуудые хорёолхо 10 мянган һурээр бэлэдхэхэбди;

мал ажал хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол һалбари болодог. Тэрэнние бүхы янзын тэжээлээр хангалга — совхозой хүдэлмэришэдэй, сомоной Соведэй бүхы хүн зоной эгээл харюусалгата зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ жэлдэ 2300 тонно үбһэ, 2000 тонно сенаж, 288 тонно витаминтай ногооной гурил, 5311 тонно силос бэлдэжэ, 1125 тонно тэжээлэй единицэдэ хүргэхэбди. Ингэжэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр бүхы малаа хүсэд хангахабди;

Бодонгуудай совхозой коллектив малай шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө 1981 оной декабриин 20 болотор дүүргэжэ, 3500 центнер мяха үйлэдбэрилхэ. Гүрэндэ тушааха нэгэ үхэрэй шэгнүүр дунда зэргээр 400 килограммда, хонидой — 45 килограммда хүргэгдэхэ;

сомоной Соведэй бүхы хүн зон совхозой түсэбүүд болон социалис уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ байна. Нийтын малда тэжээл бэлдэхэ, мүн барилга болон тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ хүн бүхэн 4 үдэр соо хүдэлхэ уялга абаа. 65 һурагшадһаа бүридэһэн һургуулиин үйлэдбэриин бригада совхозой дэргэдэ эмхидхэгдэхэ. 29 гектар газар, тэрэнэй 25-ниинь сабшалан, 3 гектар хартаабха, 1 гектар огородой эдеэнэй талмай тэрэ бригадада даалгагдаа. 50 гектар сабшалан сэбэрлэхэ, 16 тонно набшаһата тэжээл бэлдэхэ, 15 тонно мүшэр, 1200 толгой хони хайшалха уялга һурагшад абаа;

Потанино тосхоной дунда һургуулиин ой модо харууһалдаг 65 һурагшадһаа бүридэһэн эмхи 2 мянган гектар талмайда модо отолхо газарыень заажа үгэхэ, тэрэшэлэн ойн модо хамгаалха талаар бусадшье хүдэлмэри хэхэбди гэһэн уялга абаба;

Шулуутайн леспромхозой модо бэлэдхэлгын Бэшүүрэй участогай коллектив 235 мянган кубометр модо 1981 оной декабриин 25 болотор дүүргэхэ байна. Улаан-Үдын химлесхозой Бэшүүрэй үйлэдбэриин участогай коллектив 250 тонно дабирхай суглуулха түсэбөө ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр болотор дүүргэхэ, тэрэ дабирхайнгаа 85 процентые нэгэдэхи сортоор тушааха уялга абаа;

ажалшадай ажабайдалай ба ажаһуудалай эрхэ байдалые саашадань һайжаруулга гол зорилгонуудай нэгэн мүн. Энэ жэлдэ түс бүридөө хоёр байратай 7 гэр, үмсын 6 гэр бодхоохобди. Түс бүридөө хоёр байратай үшөө 7 гэрэй барилга эхилээд, 1982 оной эхеэр ашаглалгада оруулхабди. Эдэ олон гэр байра барилгые хангахын тула совхоз модо, шулуу болон бусад материалнуудыень бэлдэлсэхэ, үмсын гэрнүүдые барихадань совхозой хүдэлмэришэдтэ транспортаар, урьһаламжын мүнгөөр, материалнуудаар туһалха;

үйлэдбэриин хэдэ хэдэн объектнүүд бодхоогдохо: 300 толгой тугалай байра, «К-700» түхэлэй 6 тракторай багтаха гараж, 1,5 мянган тонно силосэй траншей, худаг, 50 һууритай хүүгэдэй саад, фельдшерскэ пункт, хүдөөгэй библиотекын байра, телевизионно ретранслятор болон бусад барилганууд тэрэ тоодо бии. Шулуутайн леспромхозой модо бэлэдхэдэг участогай коллектив хлебопекарни, магазин, 24 автомашинын багтаха гараж бариха уялга абаа;

үбэлэй эрхэ байдалда хүдэлхөөр һургуулинууд, соёлой эмхи зургаануудые бэлдэхэ талаар хүдэлмэреэ саг дарыдань хэхэбди. Һургуулинууд болон хүүгэдэй эмхи зургаануудые заһабарилгаяа августын 15 болотор, соёлой ба элүүр энхын эмхи зургаануудые байгша оной сентябриин 1 болотор заһабарилжа дүүргэхэбди;

магазинуудай, столовонуудай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулхын тула бүхы хэмжээнүүдые абахабди. Клубууд, библиотекэнүүд, улаан булангуудай, агитколлективүүдэй хүдэлмэриин хэмжээ КПСС-эй XXVI съездын эрилтэнүүдтэ харюусахаар һайжаруулха уялга абабабди;

үйлэдбэрине эмхидхэлгэдэ депутадуудай эдэбхи үүсхэлые, ажал эрхилхэ шадабаринь дээшэлүүлжэ, һунгагшадай захяануудые дүүргэхэ хэрэгтэ депутадуудай комиссинуудай бүлэгүүд болон постнуудай хүдэлмэрине һайжаруулхабди. Ажалшадые коммунис һоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нүхэдэй сүүдүүдэй, һайн дуранай арадай дружинануудай, эхэнэрнүүдэй соведүүдэй үүргэ ба удха шанарые дээшэлүүлхэбди.

Абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө ехэ харюусалгатайбди, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдолго гаргажа, бүхы юумэ хэхээр шиидэнхэйбди гэжэ мэдүүлнэбди.

Социалис уялганууд ажалша коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, сомоной Соведэй сесси дээрэ баталагдаа.

ЭРХИМ БАГШЫН ЭРМЭЛЗЭЛ

Орлигой дунда һургуулиин эхин классай һурагшадай хэшээл шагнахаяа үхибүүдэй түрэлхид ерэдэг. Тиихэдэнь багша Галина Александровна Иванова урин зөөлэнөөр угтан, энэрхы сэдьхэлээ харуулжа:

—Яагаа зохид юм бэ, дээшээ һуужа хайрлыт, — гэдэг.

Һурагшадынь нэгэ эхын үхибүүд мэтэ, тон адлиханууд. Тэдэнэр ном дэбтэрнүүдээ гаргаад, һэхэн уншанад.

«Классай ажал» гэһэн гаршагые багшань самбарта бэшээдхинэ. Ингээд лэ хэшээл эхилнэ.

Нэгэдэхи классай үхибүүд юу тиитэрээ ойлгоодхихо һэм даа, ябаһаар юу хээ ойлгодог болоно ааб даа гэжэ зарим түрэлхид һанадаг.

Теэд Г. А. Ивановагай хэшээлдэ һуугаад гарахадаа, тэдэнэр тад ондоо бодолтой болодог. Класс соонь нэгэшье шуугаан гэжэ үгы.

Галина Александровна үхибүүдэй абари зан тон һайнаар ойлгодог юм. Тиимэһээ үхибүүдшье багшаяа ойлгодог — үгэ. бүхэниинь хадууһа абадаг гэхэдэ болохо.

Галина Александровна—үнинэй багша. Дүй дүршэлөөр баян. Һургаһан үхибүүдынь мүнөө Аха нютагай ажахы бүхэндэ хүдэлжэ байдаг. Нүгөө зариманиинь институт болон техникум дүүргээд, республикынгаа районуудта ажаллана. Бултыень тоолохо болоо һаа, олон ааб даа.

Нэгэдэхи четвертьдэ Г. А. Ивановагай заадаг классай һурагшад барандаа хоёргүйгөөр һуража гараа. Энэнь Орлигой һургуули соо яһала эрхим дүн болоно.

Д. ДУГАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Орлигой дунда һургуулиин эхин классуудай багша Г. А. Иванова.

Авторай фото.

«БУРЯАД ҮНЭН»
газетэдэ дэшэнэнэй һүүлээр

«ТАРИЛГАДА БЭЛЭН БЭШЭ»

Иимэ гаршагтай статья байгша оной мартын 18-да манай газетэдэ толилогдоо һэн. Сэлэнгын районой ажахынууд нёдондо бүхы техникэеэ богони болзорто, һайн шанартайгаар бэлэн болгоод, хабарай тарилга угтаһан юм. Энэшье жэлдэ районой олонхи ажахынууд тарилгын хүдэлмэридэ һайн бэлэдхэл хээ. Гэбэшье зарим ажахынуудта, тэрэ тоодо Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо энэ хүдэлмэри удаараа гэжэ дурсагдаһан статья дотор хэлэгдэһэн байгаа.

Арадай депутадуудай Сэлэнгын районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Ербанов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ:

«Танай газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байба. 1981 оной мартын 31-дэ районой Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управленидэ болоһон ажахынуудай ахамад инженернүүдэй, машинно-тракторна мастерскойнуудые даагшанарай, тракторна бригадануудай бригадирнуудай зүблөөн дээрэ түс статья зүбшэн хэлсэгдээ. Районой ажахынуудта, тэрэ тоодо Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудай ехэнхинь усадхагдаа, тарилгын хүдэлмэри хаа хаанагүй саг болзортоо эхилээ».

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

МАДРИДТАХИ УУЛЗАЛГА

МАДРИД. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ Европын зүблөөндэ хабаадаһан 35 гүрэнэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалга майн 5-да Испаниин ниислэл хотодо хүдэлмэреэ һэргээбэ.

Совет делегацие толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Ильичев уулзалгын пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрэнние амжалтатайгаар дүүргэхын тула Европо түбидэ аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, харилсаа холбоо тогтоохо шэглэлээр хэлбэрившэгүй дабшаха шухала гэжэ мэдүүлээ. Удаанаршье һаа, зарим тэды дабшалта хэгдэжэ байна гэжэ совет делегат тэмдэглээ. Түгэсхэлэй актын бүхы бүлэгүүдээр али алиндань таарама үгэеэ ойлголсолгонууд хэгдээ гэхэ гү, али хэгдэжэ байна.

Мүнөө бүхы делегацинуудай хүсэлэл оролдолгонуудаар үгэеэ ойлголсоһон шиидхэбэринүүд абтаха ёһотой гэжэ совет делегацие хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглэбэ.

Мадридтахи уулзалга Хельсинкиин зүблөөнэй үргэлжэлэл болож шадаха байна гэжэ совет делегаци тоолоно. Эгээл иимэнээ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдаһан шиидхэбэринүүд болон эб найрамдалта үүсхэлнүүдһээ уламжалан, совет делегаци Мадридтахи уулзалгын удха шанарые, арга боломжонуудые һайнаар ойлгожо, хүтэлбэри болгоно.

Нейтральна болон ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай делегацинууд эсэсэй документын проектые бэлдэхэдээ, ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ Л. Ф. Ильичев тэмдэглээ. Уулзалгын эсэсэй документын текстые бэлдэхэ хүдэлмэридэ совет делегаци хабаадахаар бэлэн гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ПНР-эй, ФРГ-гэй делегацинуудай толгойлогшонор пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ.

ГАЙХАМШАГТА ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ПРАГА. Фашис булимтарагшадта эсэргүү Пражска восстаниин эхилһээр, Чехословакие Совет Армиин сүлөөлһөөр 36 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Чехословакиин ниислэл хотын олоннитын түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, республикын партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн П. Корчак суглаан дээрэ үгэ хэлээ. Сүлөөлэгшэ совет сэрэгшэдэй гаргаһан баатаршалга чехословак арадай ухаан бодолдо хэтэ мүнхэдөө үлөө гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Фашизмтай тэмсэлдэ адхарһан хамтын шуһаар батадхагдаһан манай хани барисаан ЧССР-тэ хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулгын найдамтай түшэг тулгуури болоно. Тэрэ айхабтар ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабахадамнан туһалаа, саашанхи жэлнүүдтэ манай аюулгүй байдалай, амжалтата хүгжэлтын найдамтай эшэ үндэһэн болоо.

СССР-эй ба ЧССР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорто гар табигдаһаар 11 жэлэй ойе мүн лэ эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ байнабди гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Чехословакие сүлөөлхын түлөө байлдаануудта баатарай үхэлөөр унаһан совет сэрэгшэдтэ бодхоогдоһон хүшөөнүүдэй дэргэдэ веногуудые табилгын ёһолол энэ үдэр Прагада, Братиславада, Брнодо, Остравада, республикын бусад хото городуудта болоо.

ИСПАНИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

МАДРИД. Испаниин Коммунис партиин ЦК-гай пленум эндэ боложо. КПИ-гэй Генеральна секретарь С. Каррильо орон доторой политическэ байдалда дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэһэн байна.

Хархис сэрэгэй бүлэглэлэй гүрэнэй урбалта хэхые һэдэһэн февралиин үйлэ хэрэгүүдэй һүүлээр орон дотор тохёолдоһон байдалые сэгнэхэдээ, тэрэнэй хойшолонгууд Испанида мүнөө болотор мэдэрэгдэжэ байһаар гэжэ тэмдэглээ.

Испаниин правительствын ажал ябуулгые шэнжэлгэдэ Компартиин Генеральна секретарь ехэ анхаралаа хандуулба. Испаниин хархис бүлэгөөрхидэн аша туһые хамгаалан, тэдэнэртэ түшэглэжэ байна гэжэ кабинедэй һүүлэй ябуулганууд элирхэйлэн гэршэлнэ гээд тэрэ заагаа. Түсхайлбал, Испание НАТО-да оруулха тухай асуудалые правительство дары шиидхэхэ хүсэлэнтэй байна. Энэ бүлэглэлдэ ороноймоо хабаадалгые эрид буруушаанабди гэжэ Испаниин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлбэ.

Г. ХОЛЛОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

НЬЮ-ЙОРК. США-гай Компартиин генеральна секретарь Гэс Холл республиканска захиргаанай дотоодын болон гадаадын политикые эрид буруушаан шүүмжэлбэ.

Американ коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ Кливленд (Огайо штат) хотодо болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «Рейганэй правительствын дай жүрөөдэһэн, дайсан харша политика Сальвадор, Никарагуа, Куба мэтын оронуудай национальна аша туһада, Дүтын Зүүн зүгэй болон Африкын хэдэн гүрэнүүдтэ аюул тохёолдуулна» гэжэ мэдүүлээ. Вашингтоной эзэрхэг түримхэй хараа шэглэл бэелүүлжэ байгаа һаань, Советскэ Союз газар дэлхэйн дээрэ эб найрамдал хангаха политика бэелүүлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. «Рейганэй тала баригшадай дай жүрөөдэһэн уряануудые соносхожо байхадань, совет хүтэлбэрилэгшэ Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ эб найрамдалта хэдэн шэнэ үүсхэлнүүдые гаргаба. Энэ хадаа арсалдаата асуудалнуудые шата шатаарнь шиидхэлэнэй ашаар уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын тула болото алхамуудые хараалһан тодорхой түсэб болоно», — гэжэ Г. Холл зааба.

Рейганэй экономическа политика американ ажалшадай байдалые улам хүндэ хүшэр болгоно, монополинуудые өөри баяжуулна.

Д. СУДЗУКИ США ЕРЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. Японой премьер-министр Д. Судзуки США ерэбэ. Холбоото Штадуудай президент Р. Рейган болон бусад түсхай тушаалтадтай уулзаха зорилготойгоор Вашингтон ерэхэ замдаа Японой премьер Нью-Йоркдо хүрэһэн байна. Тэндэ американ хүдалдаа наймаанай ба политическэ бүлэгөөрхидэй түлөөлэгшэдэй урда үгэ хэлэбэ. Журналистнуудта мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, «Сагаан байшан соо хөөрэлдөөнүүдые хэлгэдэ үндэһэ һуури табихын тула» тэрэ үгэ хэлэһэн байгаа.

Хоёр ороной хоорондохи харилсаанай орёо шухала асуудалнуудые зайрангүй тарахые хэды оролдоошье һаа, США-тай Японой политическэ ба экономическа гүнзэгы ехэ арсалдаа хёмороотой байһыень Судзуки мэдэрхэ баатай болобо. «Үе-үе болоод лэ манай харилсаанда тохёолдожо байдаг бүхы арсалдаа хёмороонууд ушарха ёһогүй», —гэжэ тэрэ хэлээ.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

„БАЙГАЛ" БУСАБА

Хүйтэн үбэлэй саһа бордоһон соогуур баруулжаа гараһан «Байгал» ансамбль түрэл хото Улаан-Үдэеэ бусажа ерэбэ. Хоёр һараһаа үлүү саг соо нарата Крым болон үзэсхэлэн һайхан Украинын хото городуудаар бэлиг шадабаряа харуулхадаа, түрэл Буряад оронойнгоо түхэл шарайе, хүндэмүүшэ зан абарине, үнгэрһэн түүхэтэ үе сагыень болон мүнөөдэрэйнь гэрэлтэ байдалые дуу хүгжэм, хатар наадан соогоо харуулһан байна.

«Байгал» ансамбль Дагестанай АССР-эй түб хото Махачкалада гастролёо эхилээ. Удаань Грозный, Орджоникидзе, Нальчик, Черкесск, Ставрополь, Элистэ, Ростов, Кишинев, Запорожье, Днепропетровск, Донецк, Ворошиловград, Харьков болон Полтава хотонуудай сценэнүүд дээрэ наадаяа харуулһан, шанга альга ташалгаар угтагдаһан байна.

Апрелиин 29-нэй үдэшэ түгэсхэлэйнгөө концертые Полтава городто харуулаад, дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин коллектив нютагаа бусаха баярта замдаа гараһан байна.

Г. КУЛАГИНА,
Буряадай гүрэнэй филармониин администратор.

«РАДИО-НААДАН»

«Радио-наадан» гэжэ нэрэтэй республиканска мүрысөөн һаяхан Улаан-Үдэдэ үнгэрэгдэһэн байна. Тус мүрысөөндэ таба-табан хүнһөө бүридэһэн 14 команда хабаадаба гээ һаа, энэ хадаа республикын һургуулинуудай, пионернүүдэй районно байшангуудай радиотехникэдэ ехэ анхарал хандуулдаг боложо эхилһые гэршэлнэ. Гэхэтэй хамта, 1978 ондо «Радио-наадаанда» оройдоол табан команда хабаадаһан байгаа. Тиигээдшье тэдэ баран городой һургуулинуудай команданууд бэлэй. Мүнөө жэлдэ хүдөөгэй һургуулинуудай 10 команда ерэбэ.

Радиотехнигүүдэй мүрысөөн эдир технигүүдэй республиканска станцида үнгэргэгдөө.

Мүрысөөнэй жюрин гэшүүн, эдир технигүүдэй республиканска станциин директор Б. М. Тюменцев иигэжэ хэлэнэ:

— «Радио-наадан» гэһэн мүрысөөн юу харуулааб гэхэ болоо һаа, нэгэдэхеэр, үхибүүдэй радиотехникэдэ дуратайе, хоёрдохёор, радиотехникэ гээшые һурагшад һайн мэдэхэ байна гэжэ харуулба. Мүрысөөнэй урда тээ үхибүүдтэ радиоприемнигой схемэ, хэрэгтэй болохо детальнуудынь үгтэнэ. Тус схемые хараад, тон зүбөөр ойлгоод, үхибүүд радиоприемник хабсарха, дүүгаруулха ёһотой байгаа. Тиихэдээ 3 сагһаа үлүү бэшэ саг соо хабсаржа үрдихэ шухала гэһэн эрилтэ табигдаа юм. Олон үхибүүд радиодетальнуудые зүбөөр хабсаржа шадаха байһанаа харуулаа.

Командаараа Эдир технигүүдэй республиканска станциин нэгэдэхи команда түрүүшын һуурида гараһан байна. Энэл станциин хоёрдохи команда хоёрдохи һуурида гараба. Гурбадахи һуурида Улаан-Үдын 31-дэхи һургуулиин команда гараа.

Мүрысөөндэ хабаадаһан зуу гаран һурагшад сооһоо Улаан-Үдын 48-дахи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Коля Бейнорович 2 саһаа үлүүхэн саг соо радиоприемник хабсараад, Москваһаа ханхинажа байһан хүгжэм дуунай аялгые агаарай долгинһоо барижа, жюрин гэшүүдэй альга ташалган доро зэдэлүүлбэ.

— Би заабол радиоэлектроникодо өөрыгөө зорюулхэб. Энээн шэнги һонин мэргэжэл энэ дэлхэй дээрэ үгы гэжэ һанадагби, —гэжэ 8-дахи классай һурагша Коля Бейнорович этигэл дүүрэнээр хэлэһэн байна. Нээрэшье, бага наһандаа «Радио-наадаанда» хабаадаһан хүбүүд, басагад мүнөө радиотехникэдэ бүхы наһаяа зорюулхаар бэлэн, ороноймнай али олон хото городуудаар таража, зариманиинь университедтэ болон институдуудта һуража, нүгөөдүүлынь дүүргээд, амжалта түгэс хүдэлжэ байдаг юм. Тиимэһээ эдир Коля Бейноровичой хэлэһэн үгэнүүд дороо үндэһэтэй гэжэ һанагдана.

Кабанскын районой пионернүүдэй байшангай командын түлөөлэгшэ Кбля Доржиев, Улаан-Үдын Октябрьска районой пионернүүдэй байшангай командын түлөөлэгшэ Артур Жалсанов гэгшэд хоердохи ба гурбадахи һуурида гаража, Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр үхибүүдэй зохёоһон радиоконструкцинуудай конкурс үнгэргэгдөө.

— Тус конкурсдо яһала һонин конструкцинууд табигдаа. Жэшээнь, Улаан-Үдын Октябрьска районой пионернүүдэй байшангай командын түлөөлэгшэ Слава Щергинэй, Эдир технигүүдэй станциин хоёрдохи командын түлөөлэгшэ Андрей Божедомовой, Улаан-Үдын 48-дахи дунда һургуулиин командын түлөөлэгшэ Коля Бейнорович болон бусадай бүтээһэн радиоприемнигууд техникынгээшье, газаахи түхэлөөрөөшье яһала зохид болоо гэжэ һанагдана,— гэжэ В. М. Тюменцев хөөрэнэ.

Мүрысөөндэ 14 командын хабаадаһаниинь һайн гээшэ ааб даа. Теэд республиканска мүрысөөн һэн тула үшөөл үргэн дэлисэтэй байха ёһотой байгаа гэжэ һанагдана.

Б. ЮНДУНОВ.

«МИНИИ ХАДАНУУД»

Илья Намсараевай «Минии хадануудай» гэжэ повесть Буряадай номой хэблэлдэ барлагдажа гараба. Илья Намсараев өөрынгөө бэлиг шадабариие һургуулиин үхибүүдтэ, тэдэнэй һонирхолтой ажабайдал, һуралсалда зорюулдаг юм. Энэшье «Минии хадануудай» гэжэ повестынь хүдөө нютагай нэгэ хүбүүн тухай домоглоно. Повесть нэгэдэхи нюурһаа бэшээтэй.

Пионер хүбүүнэй зунайнгаа амаралтын үедэ түрэл колхоздоо туһалһан, нахин һургуулидаа ошоһон тухайнь дэлгэрэнгыгээр автор хөөрэнэ. Мүн хүбүүнэй түрүүшын баяр, голхорол тухай ехэ һонирхолтойгоор бэшэгдэнхэй.

Дунда һургуулиин үхибүүдэй уншахада, таарамжатай, һонирхолтой, хүдөө нютагай байдал, байгаали болон хүн зонойнь ажал хүдэлмэрие үнэншэмөөр харуулһан ном болоо гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Н. ВЛАДИМИРОВ.

ҺОНИРХОН ХАРАМААР

Совет кинематографистнуудай һүүлэй үеын шэнэ бүтээлнүүдые май һара соо һонирхон харахабди. Эгээн түрүүн КПСС-эй XXVI съездэдэ зорюулагдаһан **«Всего дороже»** гэжэ киноэпопейе дурдая. Фашизмые илаһан совет арадай оронoo һэргээн бодхооһон гайхамшаг баатаршалга тухай баримтата тон баян материал дээрэ тэрэ найруулан табигданхай гээшэ.

КПСС-эй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй **«Һэргэн хүгжэлгэ»** гэжэ зохёол фильмын творческо шиидхэбэрие тодорхойлһон байна.

Ленинскэ шангай лауреадууд А. Александров, В. Игнатенко, Гүрэнэй шангай лауреат Г. Боровик гэгшэд сценариинь бэшээ. СССР-эй арадай артист Евгений Матвеев дамжуулан уншана.

Саашань дурдабал, харагшадые ойр зуураар XXIII зуун жэлдэ абаашадаг **«Через тернии к звездам»** гэжэ фантастико-ушаралта фильм һонирхолтой. Сценариинь бэшээд, найруулан табиһан К. Булычев Р. Викторов хоёр дэлхэйн хүн зоной эб найрамдалай түлөө, үхибүүдэйнгээ хуби заяанай түлөө харюусалгатай байһые, хүнүүдэй бэе бэедээ энэрхыгээр хандадаг байхые һануулна гэжэ тэмдэглэмээр.

Милициин хүдэлмэрилэгшэдэй ажал тухай **«Ночное происшествие»** харуулна. Мэдээжэ киноактриса Галина Польских гэдэгэй шэнэ роль харагшадта һонирхолтой байха зэргэтэй.

Галина Щербаковагай зохёолоор М. Горькиин нэрэмжэтэ киностудида **«Вам не снилось»** гэжэ уянгата киноповесть табигдаһан. Ахамад классуудта һуража байһан хүбүүн басаган хоёрой инаг дуран тухай тэндэ хөөрэгдэнэ. Тиихэдээ тус фильм ганса һурагшадта, залуушуулда хабаатай бэшэ, харин гол түлэб түрэлхидтэнь зорюулагдана.

Р. Тагорой шүлэгүүд дээрэ композитор Алексей Рыбников һайхан дуунуудые зохёожо, фильмые ехэтэ шэмэглэһэн байна.

Совет партизануудай баатаршалга тухай **«От Буга до Вислы»** гэһэн фильм хөөрэнэ. Алдар суута военачальник Петр Петрович Вершигорагай (актер М. Волонтир) образ картинын гол геройнь болоно.

А. П. Чеховэй зохёолоор «Мосфильм» студида **«Рассказ неизвестного человека»** гэжэ фильм табигдаа. Тэрэниие найруулан табиһан режиссер А. Жалакявичус политическэ фильмүүдээрээ үнинэй мэдээжэ һааб даа.

Башкир арадай аман зохёолой үндэһөөр энэл студида **«Всадник на золотом коне»** гэжэ фильм буулгагдаба. Актернууд Малышева, Гафаров, Глебов болон бусад тэндэ хабаадана.

Одессын киностудида табигдаһан научно-фантастическа үнгэтэ **«Петля Ориона»** гэжэ фильмын авторнуудай нэгэниинь космонавт А. Леонов болоно. Ондоо планетын хүн зонтой космонавтнуудай уулзаһан тухай тэндэ харуулагданхай.

«Сергей Иванович уходит на пенсию» («Ленфильм») гэжэ фильмдэ олондо мэдээжэ бүлэг актернууд хабаадаа гэбэл: А. Фрейндлих, Э. Романов, Ж. Болотова, А. Солоницын, О. Жаков болон бусад. Борис Андреев гол ролиинь гүйсэдхэнэ.

БАМ-ай залуу барилгашад проходчигуудта үргэн экрантай **«Такие же, как мы!»** гэжэ картина зорюулагданхай. Сценариинь залуу драматург Вячеслав Хотулев найруулаа. Энэнь тэрэнэй хоёрдохи хүдэлмэри. СМП-гэй начальник Крыловой рольдо үргэн олон харагшадай дуратай актер А. Збруев наадана.

«Мы смерти смотрели в лицо». Фашистнуудай бүһэлэлгэдэ ороод байһан Ленинград хотын үхибүүдэй ехэ зоболонтой адли зобоһон тулиһан тухай энэ фильм хөөрэнэ. Тиимэ хатуу шэрүүн үедэ солдадуудта зүжэг, наада харуулжа, зоригжуулжа, тэнхээ шадал оруулжа байһаниинь бага балшар үхибүүдэй ёһотойл баатаршалга бэлэй.

Гуша гараһан наһанай ганса бэе эхэнэрэй хуби заяан тухай **«Пожелай мне нелетной погоды»** гэжэ фильмһээ мэдэнэбди.

Режиссер М. Роммой **«9 дней одного года»** май һара соо дахинаа харуулагдаха. Тус фильм орон дотороошье, хилын саанашье айхабтар ехэ амжалтатай байһан. Прага, Мельбурн, Сан Франциско хотонуудта үнгэргэгдэһэн кинофестивальнуудай шангууд болон дипломуудта тэрэ хүртэһэн түүхэтэй.

Залуу партизануудай баатарлиг тэмсэл тухай **«Свадебная ночь»** («Беларусьфильм») хөөрэнэ. Тэрэ И. Шамякинай иимэл нэрэтэй туужын үндэһөөр табигдаа.

Харин оронуудай фильмүүд сооһоо Чехословакиин **«Гонщик идет на риск»**, США-гай **«Тридцать три несчастья»** гэгшэдые дурдамаар.

Эндэ дурдагдаһан бүхы фильмүүд республикымнай кинотеатрнуудай экрануудта май һара соо гараха гэжэ үшөө дахин һануулая.

Т. НИКУЛИНА,
кинопрокадай ахамад редактор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильмһээ хэһэг.

ШАНДА ХҮРТЭҺЭН ФИЛЬМ

Ниислэл хото Москвагаймнай үнинэй кинотеатрнуудай нэгэн «Художественный» гэдэгтэ «Такие же, как мы!» гэжэ шэнэ картинын түрүүшын харалга болобо.

Сценариинь бэшэһэн Вячеслав Хотулев, найруулан табиһан Эдгар Ходжикян гэгшэдэй хүсөөр мүндэлһэн үнгэтэ энэ уран һайханай фильм Байгал-Амарай түмэр замые барижа байһан хүнүүд тухай хөөрэһэн түрүүшын дүүрэн метражна фильм болоно.

Тэрэнэй гол геройнуудые наадаһан мэдээжэ артистнар Олег Жаков, Петр Вельяминов, Александр Збруев, Лариса Удовиченко, Кирилл Столяров гэгшэдтэй хамта БАМ-ай барилгашад тэндэ хабаадана.

Тус фильмын үргэн олон харагшадай һонорто табигдахаһаань урид, тэрэнэй түүхэдэ хоёр шухаг үйлэ хэрэг тохёолдоодхибо. Нэгэдэхеэр, бамовецууд өөһэдөө тэрэнэй түрүүшын шүүмжэлхы харагшад болобо. Хоёрдохёор, Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводто үнгэрһэн «Экран и время» гэжэ кинофестивальда хабаадажа, тус заводой комсомолой комитедэй тусхай шанда хүртэбэ.

Иигэжэ түүхэеэ эхилһэн «Такие же, как мы!» гэжэ фильм үргэн харгыда гаргагдаба.

И. КОСЕНКОВА.
Москва.

Илалтын һайндэрые угтуулан

АРАДАЙ БААТАРШАЛГЫН АЛДАР СУ[У]

Инженернэ сэрэгүүдэй маршал Н. Ф. ШЕСТОПАЛОВ, барилга хэхэ ба сэрэгүүдые байрлуулха талаар СССР-эй оборонын министрэй орлогшо

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые бидэ, партиин XXVI съездын делегадууд, зүрхэ сэтьхэлээ хүдэлгэн угтабабди. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ, элэнэй дайшалхы хаба шадалда Леонид Ильич Брежневэй үгэһэн үндэр сэгнэлтэ, сэрэгшэд тухай эсэгэ ёһоной халуун дулаан үгэнүүдынь илангаяа бидэнэй фронтовигуудай зүрхэ сэдьхэлдэ бүхөөр халуугдаа.

Дэлхэйн түүхэдэ эгээл ехэ шуһа адхаралгата дайнай дүүрэһэнһээ хойшо 36 жэл үнгэрбэ, гэбэшье совет арадай баатаршалгын алдар суу хэтын хэтэдэ залирхагүйл. Тэдэ һүрөөтэ шэрүүн жэлнүүдэй түүхын гүн руу холодон үнгэрхэ бүринь бүхэлэлхэйн-түүхэтэ Илалтын удха шанар хүн түрэлтэнэй ухаан бодолдо улам элеэр зураглагдан үлэнэ бшуу. Тэрэ манай социалис Эсэгэ оронойн Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй, манай общественнын байгуулалтын хаба шадалые, коммунис суртал һургаалнуудай дабагдашагүй хүсые элирхэйлэн харуулаа.

Фронт болон тылэй харюусалгатай бүхы участогуудые коммунистнууд ударидаа һэн. ВКП(б)-гэй ЦК-гай гэшүүд гэшүүндэ кандидадууд, республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомуудай, обкомуудай секретарьнар армида эльгээгдэһэн байгаа. Л. И. Брежнев дайнай түрүүшын үдэрһөө агууехэ Илалтын туйлагдатар байлдаануудай газар дээрэ ябаа һэн. Тэрэ Урда Фронтын Политуправлениин начальнигай орлогшо, 18-дахи армиин Политотделэй начальник, 4-дэхи Украинска фронтын Политическэ управлениин начальник ябаа.

Немец-фашис арми капиталис гүрэнүүдэй арминуудай дунда эгээл хүсэн түгэс, эгээл бэлэдхэл һайнтай байһан юм. Дайнай эхиндэ 5,6 миллион хүнһөө бүридэһэн 190 дивизи, 4300 шахуу танк, 47,2 мянган буу зэбсэг, 4800 самолет манай хилэнүүдые зүбшүүлэн табигданхай байгаа. Гэбэшье дайнай урда тээ хүсөөрөө, түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээрээ булюу байлгань, гэнтэ добтолон оролгонь фашис Германида туһалбагүй.

Парти болон совет арад социалис байгуулалтын булюу байлгада мүндэлһэн дабагдашагүй хүсэнүүдые, солдадууд болон офицернүүдэй хатуу шанга абари зангые, партиин хэрэгтэ, Совет Эхэ орондоо элэнэй гүнзэгы сэдьхэлһээ үнэн сэхэ байлгые, илалта туйлаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлые, олониитын баатаршалгые энээндэ зүрюугээр табиһан байгаа.

Партиин хүтэлбэри доро бүхы арадай ажахы сэрэг дайнда зорюулагдажа, шэнэдхэгдэн хубилгагдаа һэн. Хэдэн зуугаад промышленна предприяти зүүн зүг хүдэр нүүлгэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ оромнай сэрэгэй ниитэ нэгэн лагерь болоһон юм. «Бүхы юумэеэ — фронтдо, бүхы юумэеэ илалтын аша туһада!» — гэһэн партиин дуудалга урилгые бүхы совет хүнүүд халуунаар һайшааба.

Москва, Сталинград шадар, Кавказые эзэмдэн абахын түлөө туйлай шанга байлдаануудта фашистнууд зогсоогдоо һэн. Элэнэртэ шанга харюу сохилто үгтөө бэлэй. Гансал Сталинградска байлдаанда гитлеровецүүд совет-герман фронт дээрэ дайлалдаһан хүсэнүүдэйнгээ дүрбэнэй нэгэ шахуу хубиие гээһэн байгаа. Курска дүхэриг шадар болоһон байлдаанай, Днепрые, Белоруссиие эзэлхын түлөө оронoй урда хубида, Заполярида болоһон тулалдаануудай һүүлээр дайсан манай оронoй газар дайда дээрэһээ үлдэгдэн намнаглажа, стратегическэ үүсхэлээ хододоо гээһэн байгаа.

Бүхы түрэлэй сэрэгүүд — ябаган сэрэгшэд, морягууд, летчигууд, танкистнууд, артиллеристнүүд, хэлхээ холбоошод, сапернууд дайсаниие һамна бута сохижо, туйлаһан илалтада хубитаяа оруулһан юм. Сэрэгэй барилгашадшье ехэ туһа хүргөө. Дайнай жэлнүүдтэ элэнэр 30 мянга шахуу километр утатай хамгаалалтын 562 бэхилэлгэ бариһан, ехэ буугай 1 миллионһоо үлүү нүүгэ түхеэрһэн. 71 мянган километр траншей малтаһан байгаа бшуу. Дайсанһаа сүлөөлэгдэһэн районуудта сэрэгэй барилгашадай хэһэн хүдэлмэри сэгнэшэгүй ехэ. Энэ хадаа һандаргагдаһан ажахые һэргээлгэ, засагай нютагай зургаануудта, хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулгада үзүүлэгдэһэн туһаламжа болоно.

Польшын ба Чехословакиин сэрэгшэд, дайнай һүүлшэг тээ Болгариин, Венгриин, Румыниин сэрэгшэд Совет Армитай зэм зэмээ ниилүүлэн, эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһан байха юм. Югославиин арадай-сүлөөрэлгын арми гитлеровецүүдтэй эрэлхэг зоригтойгоор тулалдаа. Фашизмые һамна бута сохижо, илалта туйлалгада эсэргүүсэлтын хүдэлөөн шухала үүргэ дүүргэбэ. Гитлеровскэ сэрэгшэдтэ эсэргүү нэгэдэлэй илалтын хэрэгтэ США-гай ба Англиин арадууд ехэ хубитаяа оруулһан байна.

Гэбэшье хүшэр хүндэ дайнай бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые совет арад бэе дээрээ даажа гараа һэн. Манай сэрэгшэдэй хэһэн байлдаануудай талмай дээрэ фашис бүлэглэлэй 607 дивизи һамна бута сохигдоо, харин союзнигуудай сэрэгүүд 176 дивизиие үгы хээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ буржуазна номнолшод фашис Германиие һамна бута сохилгодо Советскэ Союзай дүүргэһэн үүргые бага болгохые элдэбхитэйгээр оролдоно. Юрэдөөл, хэрбээ Англиин, США-гай туһалаагүй һаань, манай оронoй экономико фронтые оньһото техникээр, буу зэбсэгүүдээр гүйсэд хангажа шадахагүй байгаа гэһэн хөөрэлдөөнүүд гарана. Ленд-лизээр үзүүлэгдэһэн туһаламжа фашизмые бута сохилгодо шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэлсэнэ. Эдэ туһаламжын удха шанарые бидэ хэзээдэшье доошолуулдаггүйбди, зүгөөр шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэһэн ушар дан үлүүсэ ехэ болгоһон ушар бэшэ гү?

...Дайсан эшээн соогоо бута сохигдоо. Совет сэрэгшэд унагаагдаһан Берлин дээрэ Илалтын туг намилзуулаа һэн. Агуу ехэ совет арад илалта туйлаһан, Коммунис парти тэдэниие зоригжуулһан, эмхидхэһэн байгаа. Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ 11 мянга гаран сэрэгшэд Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Элэнэй дүрбэнэй гурба шахуу хүбинь коммунистнууд болоно. Хэтэдээ мүнхэ баатаршалгануудайнь түлөө 300 сэрэгшэ частьнуудай, корабльнуудай, сэрэгэй-һуралсалай эмхи зургаануудай бүридэлэй списогүүдтэ хэтэ мүнхэдөө бэшэгдэнхэй. 7 миллионһоо үлүү хүн орден, медальнуудаар шагнагдаһан байгаа. Соединенинүүдэй, частьнуудай, корабльнуудай дайшалхы тугууд дээрэ 11 мянга шахуу орден зүүлгэгдээ һэн. Тылэй 199 хүдэлмэришэн Социалис Ажалай Геройнууд болоһон байгаа. Тылдэ илалта шэрээлсэһэн 16 миллион хүн «1941—1945 онуудта Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа бэлэй. Илагшадай баатаршалгые Эхэ оромнай иигэжэл сэгнэһэн байна.

Фашистнууд оронoй экономикодо, совет арадта айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулаа. Энэ дайнда Эсэгэ оромнай 20 миллион хүбүүд, басагадаа алдаа. Элэнэй хахад шахууень булимтарагдан эзэмдэгдэһэн газар дээрэ гитлеровецүүдээр малагдан зобоогдожо, амгалан тайбан хүн пендэ абтаһан сэрэгшэд лоно. Гитлеровецууд хотые, городой түхэл жэтэй һуурин тосхониие 70 мянга гаран тосхо[н] 32 мянган промыш[ленна] предприятиие һандар[гаһан] байгаа. Бүхы дээрэ Со[ветс]кэ Союз 2 триллион миллиард шахуу тү[хэриг] гарза хохидолдо оробо.

Эсэгэ оронoo хамгаа[лгын] Агууехэ дайнай үрэ дү[н] түүхын айхабтар ехэ гаал болоно. Эгээл ин[гэжэ] сэрэгэй эзэрхэг түр[эл] ябуулгануудые зайсуулаха шухала. Гэхэтэй та, элэ үрэ дүнгүүд һ[...] жэтэй хэрхо байхыемнай дэниие һургана. Оронoй өөрэ гөө хамгаалха хүсэ ш[...] лые бэхижүүлхэ, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые холодоо б[...] байлгаха тухай Ленинэй с[уртал] һургаалнуудай хүсэн гэс байһые элэ үрэ дүнгэ үшөө дахин батална.

Патриотическа ба интернациональна уялгаа д[үүр]гэн, түрэл Коммунис партиингаа XXVI съездын хэтэ шиидхэбэринүүдээр ригжоһон хүбүүд болон нарнай мүнөө алба хэх[э] сэрэгэй техникэ ороло[ло] тойгоор шудална, али б[айгаа] харата ябуулганууд[т]а харюу сохилто бэлэн байһанаа мэдүү[лнэ]. Варшавска Договорто хаб[аа]дадаг гүрэнүүдэй арми[н] Совет Зэбсэгтэ Хүсэнү[үд] нэгэ зэргэдэ жагсажа, рамдалые, социализмые гаална бшуу.

Эсэгэ оронoo хамгаал[ха] совет залуушуулай уялга мүн. Илалтын тэ һайндэртэ бидэ, дай ветерануудтаанаалта, бүүл хандана бди. Арм[и] дурлагты, Зэбсэгтэ Хүсэ тэ алба хэхээр бэлэн б[...] ты, сэрэгэй хэрэгэй һуурине оролдосотойгоор дабагты.

Эхэ оронoo хамгаалг[а] һайн һайхан, эрэлхэг гой мэргэжэл мүн. Эс[эгэ] рэйнгээ, үбгэ эсэгэнэр алдарта дайшалхы ёһо шалнуудые нэрэтэй тойгоор үргэлжэлүүлхын ла сэрэгэй училищину орохые бэлдэгты.

Оронойнгоо өөрыгөө гаалха хаба шадалые, нэй Зэбсэгтэ Хүсэнү саашадань бэхижүүлхэ съездын ендэр дээрэһэ ностоһон партиин уряае ми ба флодой сэрэгшэд рэгэй барилгашад халуу угтаба. Табигдаһан бүхы рилгонуудые нэрэтэй тойгоор бэелүүлхэбди тэрэ түрэл Коммунис тияа, манай бүхы совет дые найдуулна.

(ТАСС)

МЭДЭЭЖЭ СПОРТСМЕНҮҮД ХАБААДАБА

«Буряад үнэн» газетын дамжуулгын шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн заншалта урилдаанда хабаадагшад — Улаан-Үдэ хотын спортын бүлгэмүүдэй хурдан солбон спортсменүүд олоной анхарал татаха ёһоороо татаа. Энэ урилдаан Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болоһон байгаа. Урилдаан футболоор «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг «Локомотив», Благовещенскын «Амур» командануудай уулзалгын забһарлалгын үедэ үнгэргэгдөө.

— Хотын спортын бүлгэмүүдэй дунда «Буряад үнэн» газетын байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо, мүн хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан урилдаанда эрэшүүлэй арбан нэгэн, эхэнэрнүүдэй зургаан команда хабаадалсаба, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья В. Л. Балдаев хөөрэнэ.

Бусадһаа түрүүлэн эхэнэрнүүд урилдажа, стадиондо сугларагшадта хурдан солбоноо харуулба. Элэнэй дунда холо сайгуур суурхаһан спортын мастернууд олон. Нэрлэбэл. Татьяна Позднякова, Евгения Ситникова, Ольга Рымарева, Павел Яковлев, Александр Костецкий, Сергей Антонов, Алексей Истомин болон бусад болоно. Элэнэрнай «Трудовые резервы», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай, «Буревестник», «Урожай» бүлгэмүүдһээ, авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортын клубай нэрэһээ урилдаанда хабаадажа, стадиондо сугларагшадые яһалаар баясуулба.

Басагад 400 х 300 х 200 х 100 гэһэн зайнуудта эстафетэ дамжуулалсаа. Үнгэрэгшэ жэлэй урилдаанда редакциин дамжуулгын кубогто хүртэһэн «Трудовые резервы» бүлгэмэй нэгэдэхи командын түлөөлэгшэд Позднякова, Ситникова, Воронина, Кузнецова гэгшэдһээ бүридэһэн спортсменкэнүүд урилдаанай эхинһээ абаад, һүүлшын алхам хүрэтэр хурдан солбоноо харуулаа. Элэнэр бүхы зайгаа хоёр минута 22,3 секунда соо гаталжа, дахинаа «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубогто, грамотада хүртэбэ. Эрхимлэгшэдһээ нэгэ, хоёр секундаар хожомдоһон «Трудовые резервы» хоёрдохи, «Урожай», «Буревестник» бүлгэмүүдэй команданууд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Элэнэрэй удаа эрэшүүлэй арбан нэгэн командын түлөөлэгшэд урилдаанда табигдаба. Элэнэр 800—400—200—100 гэһэн метрэй зайнуудта урилдаа. Эндэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэд — нэгэдэхи, хоёрдохи командын спортсменүүд — уласхоорондын классай спортын мастер Павел Яковлев, СССР-эй спортын мастер Александр Костецкий хоёрой дунда эгээл шанга тулалдаан боложо, сугларагшадай дунда ёһотойл һайндэр болоо. Эндэ Яковлев хоёрхон лэ алхамаар нүхэрөө ахижа, командаяа түрүү һууриде гаргажа шадаа. «Трудовые резервы» бүлгэмэй хоёрдохи, ЛВРЗ-гэй спортын клубай, «Труд» бүлгэмэй команданууд удаадахи һууринуудые эзэлхэ баатай болоо.

Заншалта урилдаанда түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн командануудта «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубок, грамота, дипломууд барюулагдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Павел Яковлев (наада тээнь) Александр Костецкий хоёр урилдаанай зүргэ дээрэ.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдэлмэришэдэй үүсхэлдэ— үргэн харгы» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Хонин ажахы: мүнөөдэрэй зорилгонууд. «Абаһан түлнүүдээ гарзагүйгөөр түлжүүлхэ» — В. Левче[нко] статья. «Плакадай хэ[...]» — А. Коротаевагай ста[тья].

Гурбадахи хуудаһанда. «Байгалые хамгаалга [...] абаха!» — тематическа [...]даһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Улаан Хэрээһэнэй бү[...] хэйн үдэр» — Ю. Ва[...]евэй статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Москвагай һурагшад совет поэдүүдэй шүлэгүүдые уншаха». 10.35 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 11.35 —«Аграфена Глинкинагай дуунууд». 12.15 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — «Несокрушимая и легендарная» —телевизионно баримтата фильм. «Часовые земли» (5-дахи фильм). 16.25 —В. Моцарт, хүгжэм.

Улаан-Үдэ. 16.50 —«Факел». Илалтын һайндэртэ зорюулагдаһан программа.

«Орбита». 17.50 —«Онтохондо айлшаар». «Старик Хоттабыч» — уран һайханай фильм. 19.30 — Забһарлалга. 19[...] «Мүнөөдэр — түби дэ[...]»

Улаан-Үдэ. 20.05— [...] программа.

«Орбита» —20.35 — [...] Армиин «Красная Звезд[а]» [...]жэ ансамблиин концерт. — «45-дахи оной үбэл [...]бар» — телевизионно ол[он сериитэй] баримтата фильм [...]хи сери). 22.00 — «В[...]» 22.35 —Радиогой үдэртэ [зо]рюулагдаһан концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 12.55 — Д[амжуул]гын программа. 13.00 —[...] хэлэн» 13.30 — «Эсэгэ о[рон] хамгаалгын дайнай үе[ын со]вет уран зурагай искус[ство]» 14.00 — «Звездочет». 1[...] «Физикэ шинии мэргэ[жэл]» 15.15 — «Опровержени[е]» телевизионно олон с[ериитэй] уран һайханай фильм [...] сери).

Улаан-Үдэ. 16.35 — [...] бүүдтэ мультфильм.

«Орбита». 16.50 — «[...] ба москвагайхид». 17[...] Румыниин Коммунис [партиин] 60 жэлэй ойе угтуулан [...]ногой программа.

Улаан-Үдэ. 17.50 — [...]дахи он» — телевизионно [ба]римтата фильм. 18.50 — [«Я] люблю тебя, жизнь» — [теле]визионно хүгжэмтэ [...]

«Орбита». 21.00 — [...]лан нойрсогты, бага[...] «Үглөөнэй дуун» — [...] фильм. 21.15 — Боксо[ор Ев]ропын чемпионат. Фи[нляндиһаа] дамжуулга. 22.00 — [...]мя». 22.35 — «Верно[сть]» уран һайханай фильм. Боксоор Европын чем[пионат]. Финляндиһаа дамжуу[лга].

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» майн 2-то үнгэргэгдэһэн 18-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 606.610 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (23 карточка) таагшад —1.841 түхэриг, дүрбэн номер (1396 карточка) тааһан хүнүүд —39 түхэриг, гурбан номер (21297 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.501127 билет ороо. Табан номер (11 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1312 карточка) тааһан хүнүүд —182 түхэриг, гурбан номер (50414 карточка) таагшад 8 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 18-дахи тиражай шүүбэринүүд майн 13-һаа июниин 13 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

Редакторай орлог[шо]
И. Р.-Д. ОЧИРОВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-00463. Заказ № 106. Индекс 5[...]